

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Március a pénzügyekben.

Írta: Braun Sándor.

Budapest, március 7.

A képviselő urak nézik Magyarország kincsházát, amelyet a pénzügyminiszter őriz. A kincsház színültig tele, az őr ébersége, virrasztó gondja esztendő sok kemény próbáját megállotta és ha sok a kincs, a legény is derék, aki rá vigyáz, mire való a sok beszéd: gondolják a számontartó urak. Így esett, hogy amit a képviselőház a pénzügyi tárca bírálsával a hosszú budgetvita végére tesz, alig több egy pontnál. Ez a pont azután nagyon beszédes.

Lukács László pénzügyminiszter csodás munkabírása, energiája, fáradhatatlansága, erős tartása az ország érdekeinek óvásában külső látszatra törekény Lukácsba szorult. Mégis a keze, a reszketeg keze hatalmas: nem hull ki belőle semmi. Mögötte sorakoznak a tanácsra berendelt urak: két államtitkár, szőke, talán vörhenyes kissé az egyik, barna, már kissé dértől csipett a másik és egy kedves, munkás, nyílván nagyon avatott főhivatalnok is, a miniszter vezérkara. Valamennyien harcász és dus férfiak, tanuknak és bajvivóknak egyaránt valók. De a barátok részén csak bizó elégedettség, az ellenség oldalán csöndes közömbösség: a kritikus kíváncsiságnak nincs témája, a bizodalom néma, a támadó kedv pedig meg sem eredhet, mert minden hangja fogható eredményekbe fullad. Az egyik államtitkár ur mely is a folyosóra jófajta cigarettákat színi, amelyekről felteszem, hogy kincstáriak, ámbár aranybélgyöküket két finom ujjával elfödi.

Ne legyünk kíváncsiak és csak szépen vissza az ülésterembe, ahol Lukács pénzügyminiszter éppen felállott, már le is ült, alig

volt felelni, cáfolni, vitatni valója: a pénzügyi tárca költségvetése általánosságban el van fogadva. Jönnek a részletek. Ennyi az egész.

Talán bántotta is a minisztert a szertelen bizalom, amely az ország pénzügyi gazdálkodásának mérlegére olyan könnyen adja meg a felmentést, akár csak elégedett részvényesek gyűlése volna a törvényhozás egy haszontól duzzadó jelentés felolvasásának mámoros pillanatában. Mert aki a magyar kormány munkájának évek hosszú során át legkritikusabb vonalán minden ütköző pontot, minden sebhelyt, minden érdes felületet annyira meg tudott tisztítani, hogy a finántarca az a csöndes terület, amely körül minden mérközés elpihen, — annak a palletáján bizonyára igen eleven színek vannak e tisztító munka történetének és kilátásainak megrajzolására. Sajnáljuk, hogy e fakó, sápadt, felhős napon nem kaphattunk semmit e bizonyára sugárzó színekből. De úgy nagyon már ebben a szürke világban, hogy a csengő aranyak után csak a gyerekek nyulnak, felnőt, komoly embereknek jó a legelmosódottabb színű gyűrött csekk is, csak ember legyen, aki aláírja.

Minthogy nincs akkora finomságu súlymértő, amely ettől a picit és parányi pénzügyi vitától alábillenne, meg kell nézni a dolgok hátterét. Csodálatosak a viszonyok, a panaszokkal, jajszókkal telített viszonyok, amelyek közt ez a mostani budgettárgyalás is elért és megért az egész költségvetés foglalatát jelentő pénzügyi tárcáig. A nép számára fenntartott magasságból gyanus levelek hullanak a megválasztottak mélységeibe. A fehér papíron véres betűk éhező emberek panaszát, türelmetlenségét, káromkodását, dühét sirják, hirdetik, kiáltják és dörgik. E dörgés nyomán fehér kezű mágnások munkát sürgetnek a

kérges tenyerű tömegnek. Előbb is, azóta is kifakadások, heves panaszok gazdasági nyomorról, megtámadott egzisztenciákról, egyetemes elszegényedésről, pangásról, hitelválságról, a vállalkozás letöréséről, a tőke elvonulásáról. Minde szomorúságok kiváltják a küzködő osztályokból a régen lappangó társadalmi gyűlölségeket, zászlók lengenek a levegőben értelmetlen jelszavakkal, az emberek ellenséges táborokba sorakoznak, becsületes frányzatokból sértő célzatu osztályozások válnak, a különböző gazdasági törekvések képviselői dühös ellenségek gyanánt kezelik egymást és akik a konzervatív földnek esküdtek el hűségüket és szerelmüket, a mozgó tőke körül szorgoskodókat olyan izzó gyűlölettel nézik, mintha minde tőke egyetlen célja az volna, hogy őket e föld birtokából, magát a földet is sarkaiból kiforgassa. Gyűlölködők és gyűlöltek, a kihívók és kihívottak valamennyien magyarok, jó hazafiak. Ami az érdekek egészséges mérközéséből harcot, az egymásra utaltakból egymás java ellen törő ellenségeket csinált, nem meggyőződés, hanem éppen az, ami a meggyőződést elfullasztja, az anyagi hanyatlás szubjektív érzése.

Csupa rossz doktor, aki a magyarok ellenségeit magyar földön keresi. Így vagy úgy, e keserves áramlatok közepette megértük az ország közzgazdaságának kicsucosodását jelentő pénzügyi tárca tárgyalását. Kiujultak-e vajjon a panaszos hangok, amelyek siratják a jelent és megtölik a jövődőt bus profeciákkal? Se zaj, se nesze! Mindössze Barta Ödön kéri a pénzügyminisztert a szegény ember sovár irigykedésével, hogy ne dicsekedjék a pénztári készletekkel. Mert ha a kincstár gazdag, miért hogy az ország szegény? És ha az ország szegény, honnan való a kincstár gazdagsága?

TÁRCA.

Scylla.

Egy név.

Ha kérdezik, mi van velem,
Azt üzenem:
Élek, de mégis el vagyok temetve
Az álmok szigetén.
Ott csak dal száll felém,
Fejfám a szerelem.
Halottas ágyam sok száz rózsa kelyhe.

A világot már régen elfeledtem,
Talán évezrek szálltak el felettem
S nem vettem észre,
Mert minden érzés, ami rezg szivemben,
Csupán egy névre tanított meg engem,
Csupán egy névre.
Ki rája halgat, félig-meddig álom,
És akkor az anyám.
De félig-meddig él és akkor nem találom
Sehol sem én.

Ávult mesékből loptam e nevet
S álomszárnyon sóhajtom el neked:
Scylla!

Vadászat.

Szűkül a hajtok rendje körbe.
Szegény vad, rajta de kitörne!

Van-e menekvés? Fut, kutat,
Hiába! Nem talál utat.

Itt kedvesség áll utamba,
Ott szépség csodás hatalmas.
A nevetésed, a beszéded,
Mint röpönő nyíl, mind elérhet.

Hajhó! Kacagj! Mindjobban üznek,
Érzem, édes rablánera fűznek.
Csupa körültem a vadon.
... Megfogtál én szép angyalom!

Ellentétek.

Hajónk künn járt a messzi tengeren,
Hol lágy szellőkből vad vihar terem.
Sirt a hajó, esikorgott, reszketett
A hánytorgó, süvöltő ár felett.
Zengett a szél, dörgött az ocean,
Ágaskodott, hogy majd lecsap reám,
Az ég tudja, mily messze volt a part.
... S én kikacagtam a szörnű vihart!

* * *
Szemedbe néztem. Fénylő, tiszta árja
Száz ocean mélyét magába zárja.

Derült, világos, mindig csudakék,
Magát nézi kacéran benn az ég.

Sugárzón rezg felszínén át a béke,
Hűség és jóság nyugszik lenn a mélybe'.

Hulláma nincs, — dal, ábránd leng fölötte.
És mégis félek: — eltemet örökre.

Pásztor Árpád.

A vörös ember.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Írta: François de Nion.

Mig az orvosok azon fáradoztak, hogy a golyót kivegyék, beléptem a kis szalonba, ahol előtte való este Jean de Noirmontier a párbaj előtt az intézkedéseit megtette és ügyeit rendezte. Ragyogva ömlöttek be a nyitott ablakok a tenger fölé emelkedett nap sugarai, s velük együtt beáradt a rózsák, a fák és a hegyek illata. Egy kocsiba fogott négy apró, folszerszámozott lovakának a csörgői vidám zaj közepette hangzottak fel. Kilenc óra lehetett reggel. A párbaj a hajnali szürkületben történt meg.

A szomszéd szobából tompa nyögés és heves jajgatás hallatszott ki, amíg a szívem megremegett. Hogy nyugtalanságomat elzavarjam, körüljártam a szobában, megtapogattam a nappelt, megfogtam a korbácsokat, a lovaglópálcákat, mindazokat a tárgyakat, amelyek annak az emberi teremtménynek kedvesek voltak, aki oda-benn a hálállal viaskodott. Egyszerre egy kis asztalkán borítotték pillantok meg, amely úgy hevert ott, mintha csak olyan médon tették volna oda, hogy a figyelmemet fölkeltsse. Jean nagy, vastag, hegyes betűivel a nevem volt ráirva:

Robert Servat urnak.

Talán végrendekezése volna arra az esetre, ha meghal?... Nem, semmiféle ilyen megjegyzés nem volt a levélben.

Feltéptem a borítékot és az alább következőket olvastam Biarritzból, október tizenötödikéről, tehát az előtte való napról keltezte.

Kedves barátom!

Úgyan hallgasd csak meg, miért kell meg-

E két-egy kérdés bizonyára tiszteletreméltó kíváncsiságból fakad. De ha alig akad párja, ha nem akad sok párja, ha már kérdés se terem a beszédes ajkakon, a magyar pénzügyek konszolidáció, rend, a források bősége és jövőndő megalapozottságuk dolgában valóban olyan vonalra jutottak, amelyről másfél évtizeddel ezelőtt csak a bűbájások, az ördögösök, a jelmagyarázók és a madárszólásból jövőndőlők mertek volna regélni. Jó szerencse, hogy mind e derék egzisztenciákat már a szentírás megtiltotta ugyanott, ahol a papok jövedelméről rendelkezik. Ilyenformán csodák és jósigék sem hitették el velünk magyarokkal, hogy pénzügyi téren nyújtja majd nekünk a tavasz első virágait. És így van mégis.

Hogy Lukács László a magyar államháztartás egyensúlyát meg tudja tartani a súlyos gazdasági depresszió közepette, ez pénzügyi kormányzásának legnagyobb érdeme. Hogy fenn tudja tartani és táplálni is e mellett az ország kulturális szükségleteit a polgári terhek újabb fokozása nélkül, — neki mint államférfinak nagy dicsősége. Hogy azután a képviselő urak már nem is kérdezők, óhajtsókkal sincsenek terhére és a jövőndő várható eshetőségeiről se provokálják a nyilatkozatait, — ezt tulajdonítsa a pénzügyminiszter az összeférhetelenségi áradatnak, amely a miniszterek zaklatását megtiltja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 7.

Nagy plakátok helyett a szocialisták most parányi vignettákkal próbálnak szerencsét. Az éjszaka folyamán valamelyik emberük bejárhatta a Sándor-utca t minden földszintes ablakra ragasztott egy program-vignettát. A képviselők azonban, mikor tíz óra tájban a t. Háza szállingóztak, már alig láthattak egyet-kettőt a vignettákból, mert a többi szorgalmas szobaciacák tíz órára már lemosták az ablakokról.

De egy-kettő maradt. Kis cédulán ez volt a szocialista üzenet:

Le a gseftelőkkel!
Aki jó katonának, jó az választónak is!

A szocialista üzenet olvasása után a honatya már kellően preparálva érkeztek a folyosóra, ahol udvariasabb szavakkal, de szintén csak a

verekednem holnap A. J. Frenon urral. Te nekem ebben az ügyben rendelkezésemre állított annélkül, hogy felvilágosítást kértél volna tőlem, bármennyire különös volt is az eset az első pillanatra. Tartozom neked ezzel a felvilágosítással, bárhol végződjék is a párba. Ime a magyarázat: Mit tudod, három hónappal ezelőtt lakást béreltem Párisban azzal a szándékkal, hogy végre nyugodt élethez fogjak, kóbor életemnek véget vessek, esetleg meg is házasodjam. Azt hiszem, beszéltem is neked Marthe L... kisasszonyról, akit Pondichéryben ismertem meg és Franciaországban viszontláttam; szóval az életembe valami rendet akartam hozni.

A ház, amelyet választottam, világos és élénk volt; nem volt egészen új, de nem is régi: egészen közönséges ház volt. Lakásom a második emeleten négyzetes, kellemes... és közönséges. Minden közönséges ebben a történetemben. Minden... kivéve azt a tragikus rejtelmet, amit soha senki nem fejtett meg.

Nyár elején beköltöztem a lakásba és meg voltam elégedve, sőt el voltam ragadtva, hogy végre saját otthonom volt. Ha az ember Afrikából, vagy Indiából jön haza, sokkal fogékonyabb az ilyesmire, mint mások. Csöndes, nyugalmas életet kezdtem. Hihetetlen, milyen erőfeszítéssel, micsoda kerülővel jut el az ember ehhez az egyszerű eredményhez! Körülvitorláltam a világot, teljesen egymagamban, hogy aztán elragadónak találjak egy sétat a Bois de Boulogneban.

Egy ilyen sétáról jöttem egyszer haza. Dél volt. Kissé lekéstem már a dejeuneről, kulesommal magam nyitottam ki gyorsan az ajtót és belépek dolgozószobámba: s ekkor iróasztalom mellett egy férfit pillantok meg, aki az asztalra hajlik, mintha írna. Megállok, de tulajdonképpen meg se lepott a dolog — azt hittem, hogy te vagy — amikor az a férfi... az a lény megfor-

gseftelők fejét mosták. Megint nagyban járta az inkompatibilisek szapulása, de a folyosón ma új momentumot is keverték a vitaközösbe. Valakinek eszébe jutott, hogy ha a közgazdasági tevékenység üldözésében annyira szigorúak leszünk, talán kevés is lesz centul a képviselői fizetés.

— Emeljék fel a fizetésünket! — hangzott a népszerű csatakiáltás.

Ebből aztán évődés indult.

— Te a mai fizetésedet sem érdemled, hiszen öt esztendő alatt huszszor se voltál a Házban.

— Az öreg Madarásznak dupla fizetést kell adni, mert egyetlen ülésből se hiányzik.

— Visontai is dupla fizetést érdemel, mert kétszer is eljön egy ülésre. (Közben a törvényeséken megnyer egy pórt.)

Az évődés és a komolyabb vita is annyi ideig eltartott a folyosón, hogy közben a t. Ház egyszerűen befejezte a pénzügyi költségvetés ügyvezetett általános vitáját. Már a villamos csengő hallgatóságot toborzott a pénzügyminiszternek, aki a berekesztett vita végeztével szólásra emelkedett. S a folyosóról beözönlő nép csak úgy elbeszélésből tudta meg, hogy az öreg Juriss pénzügyi síránközosa után Csávolszky Lajos micsoda törököt beszélt két kismemelt miniszter szívébe. Valóssággal gyilkolni próbált a szavaival. Kikezdte a pénzügyminisztert s valami hallatlanul dühös módon a kereskedelmi minisztert. Méhnek mondta Hegedűst, a mézececske szorgalmatos gyűjtőjének és Csávolszky mondta, a darázs. Hát ez szinte megdöbbentette a t. Házat. Csávolszky ma bajban van és senki sem bántotta, senki sem akarja bántani. De volt idő, mikor nem volt bajban s tulzás nélkül mondható, hogy akkor — ő sem vette meg a mézet. S most ő csap fel Catónak? Legalább is furesa.

A beözönlők még az elbeszélés esetén is megütözköztek, pedig nem tudhatták, micsoda dühös indulattal beszélt a még legujabb ellensége. De a választ megkapták a hamarosan. Előbb Lukács László pénzügyminiszter háritotta el magától a neki szánt kisebb támadást, az ülés végén pedig — hogy már itt megemlítsük — megfelelt neki Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter is. Onérzettel, méltósággal. De azért így is elég kegyetlenül ütött ki a válasz. A miniszter ugyanis nyugodtan hivatkozott munkás életére, mely nem maradt gyümölcstelen, de aztán az egész Ház tapsal közt jegyezte meg:

— És most Csávolszky ur, mondja el ön, miképpen gyűjtötte és miképpen vesztette el a mézet!

Csávolszky tehát a miniszterektől külön is

mul s én két nagyon tiszta, nagyon szelid, de rendkívül fensőbbeségű kék szemet látok, azonkívül nagy orrot, vörös szakállt, egyikét azoknak az angol-szász arcoknak, amelyek a görög szobrok arcvonásaira emlékeztetnek: egy olimpisi fejet, amelyet szármát szem és arkifejzés sugároz be.

Közelebb megyek s már ajkamon van a kérdés:

— Mit parancsol, uram?

... Semmi... a szék üres, szobámban senki sincs, a látomás eltűnt, oda van.

Hallucinációra, kábulatra gondoltam, de hamarosan megfellekedtem a dologról. Akármikor megessenek felünk az ilyes dolgok, amelyeket látunk, de amelyekről nem akarunk valamilyen találatosan sokat gondolkozni.

De azon a helyen, ahol ő ült, iróasztalomnak fehér lapjára néhány szó volt írva, szinte olvashatatlanul ez a néhány szó: A. J. Frenon.

Egy héttel később ugyanezzel az egyénnel, ugyanezzel a szellemmel éjfélkor találkoztam az előszobám gázvilágosságában. De eltűnt, épp úgy, mint első alkalommal, hirtelen, mint az elottott gyertya lángja. Azóta állandó vendégem volt, borzasztó vendégem, aki azon volt, hogy megörjitsen megjelenéseinek valószínűségével. Jött-ment bármely pillanattal, ugy telt, mintha egészen otthon lett volna, olyan valósságon és közel-foghatólagon, hogy mindannyiszor rá akartam vetni magamat, hogy elcsipjem, megragadjam... és mindannyiszor eltűnt, szétfoszott, mint a szappanbuborék.

Kérdezősködtem, kik voltak én előttem ebben a lakásban. Amennyire csak vissza tudtak emlékezni, csupa békés polgárok laktak ott, akik egészen rendes uton-módon, mindenféle rémdráma, vagy büntett nélkül hagyták oda a házat. Erősen kutattam az emlékezetemben, nem találkoztam-e

megkaptam azt az ítéletet, melyet a t. Ház ebben az ügyben már hamarabb megalkotott az ő támadásáról.

Ez volt az ülés pikantériája.

Igazi komolyságot a mai vitának két beszéd biztosított. Az egyik Lukács László pénzügyminiszter vitazáróbeszéde volt, mely erős polemikus élle fordult Barta Odón határozati javaslata ellen s azt meg is döntötte, de azonfelül egy konkrét ígéretet is tartalmazott, még pedig a nagy adóreform egyes részleteinek korábban való megvalósításáról. Ezt a beszédet az egész szabad-elvű párt élénk helyesléssel fogadta. A másik érdekes beszédet a fogyasztási adók tételénél Lnyedi Lukács mondta s nagyon helyesen fejtette ki, hogy ha az átutalási eljárással orvosolták is a finansziális kárt, de nem a gazdasági kárt, mert az Ausztriában termelt fogyasztási cikkek még mindig versenyeznek a magyar cikkekkel. Ebből a szempontból sürgetett aztán bizonyos kedvezményeket a bor- és szesztermelőknél.

Beszélt még az elmaradhatatlan Major Ferenc is. Most már végigbeszélte valamennyi tárcát.

A képviselőház ülése március 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor. Szabó Imre előadó: Bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését a magyar-horvát tengeri gőzhajzási részvénytársasággal kötött szerződés beikellyezéséről és a torontálmegegyi helyiérdekű vasutak és a torontálmegegyi ut-alap pénzügyi viszonyainak rendezéséről szóló törvényjavaslata vonatkozólag.

Lukács László pénzügyminiszter: Beterjeszt egy törvényjavaslatot a szeszadónak, valamint a szeszadópótléka vonatkozó törvényekké nemely határozmányainak módosítása tárgyában, továbbá a nyugtatóványi és szerződési bélyegilletékeknek bizonyos esetekben készpénzben leendő lerovásáról.

A pénzügyi tárca.

Juriss Mihály felpanaszolja, hogy az adó már olyan nyomasztó, hogy a nép már a tönk szélére került. 60 korona jövedelem után 9 korona az adó. 50 évvel ezelőtt 5 millió korona adót fizetett az ország. Most mennyit fizet? Az adórendszer igazságtalan és inhumánus a földbirtokosokra, kisiparosokra, kisgazdákra. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Csávolszky Lajos szerint a költségvetés irreális. Azt nem lehet kívánni, hogy az előirányzat klappoljon a zárszámadással, de az idej költségvetés már meggyőző arról, hogy a pénzügyminiszter a legnagyobb önkényvel jár el a kiadásoknál. A bevételek szintén a miniszter saját önkénye szerint vannak előirányozva. A fölélegre nézve pedig az országgyűlésnek kellene intézkedni; jó volna ez az általános nyomor megszüntetése. De a pénzügyminiszter ezzel nem törődik. Csak készleteket gyűjt készletekre, de hogy ezeket honnan veszi, azzal nem törődik. Azt mondja, hogy

valakivel, aki azóta meghalt, s akinek valami oka van arra, hogy gyűlöljön és bosszút álljon rajtam. Végül a spiritizmust vettem elő. Hiába volt minden, semmire se tudtam visszaemlékezni.

Semmire... Semmire, csak egy egészen jelentéktelen kis eseményre, amely eltűnt az emlékezetemből, s olyan messze voltam már tőle, hogy Marthehoz kellett fordulnom, — aki mennyasszonyom lett — hogy föllevenithessem azt a históriát az elfájlózott fakiról, aki Indiának egy szent házában a templom lépcsőin olyan különösen, sóváran nézett rá. Ráütöttem a botommal és így kergettem el a fickót, akinek a szeme a fától alól olyan lángolóan villogott... De hát micsoda összefüggésben volna ez a Pierre-Charon-utca nyugodalmas második emeleti lakásának ezzel a kísértetével?

Tudod, hogy milyen vallásosan neveltek, ismered keresztény hitelveimet. Féltrevettem tehát minden álszeméretet és egy paptól kértem tanácsot, aki gyóntató atyám volt és akiben teljesen megbíztam. Figyelmesen elmélyedve hallgatott meg és aztán így szólt:

— Kedves fiam, ilyen természetű esetekkel szemben nagy zavarban vagyunk. Vallásunk nem ismer el ilyen eseteket és a szent írás mégis sok hasonló dolgot tár fel nekünk; az egyetlen okos, jó tanács, amit önnek adhatok, az, hogy amilyen gyorsan csak lehet, költözzék ki abból a házból. Menyasszonya, Marthe L... kisasszony a bask tengerpartra utazott, menjen utána. Ez a legbiztosabb mód arra, hogy ellenségét elűzze magától. Készüljön, utazzék el rögtön oda és tartsa meg ott az esküvőjét. Ha ön csakugyan a sötétség egyik kísértetének játékszere és áldozata, hát legalább kettlen lesznek, akik imádkoznak és küzdenek ellene. De fogadjon szót nekem, ne maradjon ebben a házban.

Másnap az expressz-vonattal Biarritzba utaztam.

szükségünk van pénztárkészletekre, mert elemi csapások s egyéb bajok esetén a társadalom segítségére siethet a kormány. De hát miért nem teszi ezt? Azért, mert a 33 éves korrumpált rendszer sohasem törődött a nemzet jóvoltával. Különösen a pénzügyminiszter nem, akinek mindegy, akár az ischli klauzula, akár Széll-formula, mindent elfogad s nem hajlandó működésének konzekvenciáit levonni. Igazi Tisza-kreatúra. Ezután megmájazta Hegedűst, ki csak utazgat, banketten dikcióját, de nem dolgozik semmit. Vele együtt volt az ellenzéken: védelmezték a bihari pontokat; de elváltak, mert Hegedűs bankdirektor lett, tehát jól jövedelmezett neki az ellenzékese. Már a hasonlatait is az arisztokrácia köréből veszi. Kérdi, melyik arisztokráciát érti ez alatt, a dorbézoló, kártyázó arisztokráciát? Nem fogadja el a költségvetést. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök a vitát bezárja.

(A pénzügyminiszter válasza.)

Lukács László pénzügyminiszter: Tisztán a parlamenti illem iránti kötelességemre kívánok eleget tenni, midőn először is egy pár megjegyzéssel kísérem az ímént felszólalt Csávolszky Lajos nyilatkozatait. Hogy mindenek előtt annak személyi részével végezzék, ki kell jelentenem azt, hogy miért maradtam meg vagy miért nem mentem el — méltóztatásuk megengedni, t. képviselőház, hogy ezt ne Csávolszky Lajos képviselő ur bírálatától és ítéletétől tegyem függővé. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Csávolszky Lajos: A lelkiismeretétől!

Lukács László pénzügyminiszter: Amit tettem, azt hiszem, azzal csak kötelességemet teljesítettem és ezért meg vagyok nyugodva, bármiképpen vélekedjék is Csávolszky Lajos képviselő ur e tárgyban. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ami azon szertelen támadásokat és szertelen vádakait illeti, amelyekkel a pénzügyi kormányzatot illette, azokkal talán felesleges volna bővebben foglalkozni, hiszen a képviselő ur, csak-hogy hatást érjen el, olyan messze tud lótt a célon, hogy minden elfoglaltan ember, aki az ő felszólalását hallotta, vagy el fogja olvasni, arra a meggyőződésre fog jutni, hogy miután igen sokat akart bizonyítani, semmit sem bizonyított. (Ugy van! Ugy van! jobboldal.) Vádolja a t. képviselő ur a kormányt, vádol specialiter engem, mint pénzügyminisztert, hogy a legnagyobb önkényvel járlok el az állami kiadások körül. Azt hiszem azonban, hogy kevés igazságtalanabb vád hangzott még el ebben a Házban, mert ha a képviselő ur összehasonlítja a mai zárszámadásokat a régebbi zárszámadási eredményekkel és arra a meggyőződésre jut, mint kell, hogy jusson, hogy míg voltak egyes évek, ahol a tulkiadások 21—28—29 millió forintra mentek, addig a legutolsó időben ezek tetemesen csökkentek, sőt az 1899-ik évben egyáltalában nem volt tulkiadás egészen vége. Mindenki meggyőződhetik tehát arról, hogy a képviselő urnak az az állítása, mintha az én időmben az ország pénzével a kormány könnyelműen bánnék el, semmiéle alappal nem bír. (Ugy van! a jobboldalon.) Hogy előfordulnak eltérések a költségvetési előirányzatnál szemben, az természetes, hiszen a képviselő ur magánháztartásában sem lehetséges, hogy az egész esztendőre előre pontosan meg tudja állapítani kiadásait. Az az állítása, hogy vasutak építetnének, hogy vasúti szubvenciók adatnának az országgyűlés tudta és engedélye nélkül, azt semmiéle adattal igazolni, vagy valószínűvé tenni nem lesz képes. (Ugy van! jobboldal.)

Csávolszky Lajos: Felolvastam a zárszámadásokból!

De abban a pillanatban, amikor elfoglalván helyemet a hálókocsiban s az étkező kocsiba léptem, azon a helyen, amelyet számomra a névjeggyemmel fenntartottak, egészen világosan ott láttam — az én vörös párisi ismeretlenemet.

Ő ült ott, senki más. Ugyanaz a bársonypuha és egyszersmind acélos tekintet, ugyanaz a selymes, lángoló szakáll, ugyanaz a felségcs, ugyanaz a nézés. Ismét hozzá léptem, rávettem magamat, kinyújtottam a kezemet, hogy ismét csak az ürességet, a semmit fogjam meg... De ekkor szöveget, emberi tagokat, egy hirtelen felpattant élő alakot érintettem meg... öklünk surolódott, mielőtt kölcsönösen arcul ütöttük egymást...

Az emberek azt hitték, hogy a hely miatt vesztünk össze és szétválasztottak bennünket; mi aztán kihivtuk egymást.

Holnap verekszem J. A. Frentonnal, az ismeretlenem, a fantommal, a Pierre-Charron-utca titokzatos teremtményével — esküszöm neked...

A levél kihullott a kezemből; a betegszobában a nyögés és jajgatás után borzalmas csönd állott be. Aztán láttam, amint az ajtót csendesen kinyitják és az apáca haloványan és fakó arccal jelent meg a küszöbön:

— Az operáció nem sikerült... Vége van, nem szenved többé!...

... Egész Biarritzban és környékén kerestem J. A. Frentont... Nem akadtam a nyomára... eltűnt, elenyészett...

De nem tudok megszabadulni attól a gondolatától, hogy ott lenn az indiai szent ház templománál a lépcsőin egy indiai fakirnak meredt teste megelevenedett és újra éledt abban a pillanatban, amikor a bosszu művére kiküldött lelke a gyilkosság elkövetése után visszazállt hozzá...

Lukács László pénzügyminiszter: Ne tessék patotáptásnak kvalifikálni azt, hogyha valamely faluban kilyukad az adóhivatal fedele és beesik az eső és azt meg kell igazítani; ne méltóztatassék tehát palotáptással összetéveszteni, ha ily esetben kénytelen a kormány előre nem látott kiadásokat tenni.

Csávolszky Lajos: Szó szerint így van a zárszámadásban: pénzügyi paloták!

Lukács László pénzügyminiszter: A zárszámadásban a pénzügyi paloták igenis előfordultak. De ott, ahol valamely építkezésnél tulkiadás állott elő, az nem azt jelenti, hogy a palota engedély nélkül építetett.

Vádol azzal, hogy a kormány nem tesz semmit az iszákkosság korlátozására, sőt ellenkezőleg, azon van, hogy az iszákkosság terjedjen. Ebben a tekintetben hivatkozom arra, hogy soha Magyarországon oly intézkedések, mint a legújabb időben, éppen az iszákkosság korlátozására nem történtek.

Azután a t. képviselő urnak ne méltóztatassék sürgetni a kormányt és a pénzügyminisztert, hogy ott is engedélyezzen koromszákat, ahol a létszám be van töltve, vagy pláne túlhaladta a létszámot. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások a szélső baloldalon: *Arva fel! mondja!*)

Polczner Jenő: Arva fel! forduljon!

Endrey Gyula: A szabadelvű-klubban mondja ezeket! (Zaj a szélső balon.)

Lukács László pénzügyminiszter: Nomina sunt odiosa.

Azután beszélnek az adósról, kegyetlen adminisztrációról, mintha tisztán a pénzügyminiszter kényétől, tetszésétől függne, hogy valaki fizessen-e adót és mennyit fizessen. Nem tőlem függ, hogy valakinek adója elengedtesse, de igenis tőlem függ, hogy ahol lehetséges, könnyítéseket engedélyezsek; ebben a tekintetben elmegyek a végső határig amíg az állam érdeke parancsolólag nem követeli, hogy szigorú intézkedéseket tegyünk.

Juriss Mihály felsorolt egy pár esetet arra nézve, hogy mily rendkívül nagy adó terhel a kisbirtokosokat és háztulajdonosokat s szemrehányásokat tett nekem, hogy a földadó leszállítása tekintetében eddig még semmi sem történt. Másrészt ő maga is kevesli a tisztviselői fizetését és kívánatosnak tartja, hogy jobban fizessék a tisztviselőket. A tisztviselői fizetését emelni, másrészt az adókat leszállítani, ugyanabban az időben valóban alig volna lehetséges.

De hát nem akarok e kérdéssel foglalkozni, csak azt ajánlom figyelmébe, hogy azok az adóterhek, melyek alapján az illető, elismerem, aránytalanul nagyobb adót fizet nem mai keletiek; fennállanak ezek évtizedek óta. Es ha a kormány ma azon a ponton van, hogy ezt az igazságtalan megadóztatást lehetőleg megváltoztassa, legkevésbé érdemel vádat azokért a törvényekért, melyek már nem tudom hány évtized óta állanak fenn.

Most állték Bartha Ödön tegnapi beszédére, amely elismerem, igen érdekes volt és amely konklúziós tónusa által igen előnyösen különbözik a mai felszólalásoktól. Ugy látszik, mindenek előtt megragadta figyelmét a pénzügyi bizottság jelentésének egy passzusa, amely arról szól, hogy habár sulyosak is a viszonyok azért még sikerül a kormányának bizonyos rezervákkal dolgozni és ezek még rendelkezésre állanak. Nem tudtam egészen kivenni, hogy e rezervák alatt azon többleteket érti-e, amelyek zárszámadás szerint a preliminárával szemben, mint több-bevételek mutatkoznak, vagy pedig a preliminálásnak azt a módját, amely szerint nem merítjük ki az egész várható összeget a preliminárá összeállításakor, nem preliminálunk az utolsó fillérig, hanem egy bizonyos összeget, melynek befolyására számítunk, hagyunk rezervának előre nem látott kiadásokkal szemben tevényt gyantán. De akár az egyiket, akár a másikat értette a rezervák alatt, ki kell jelentenem, hogy az a bírálat, melyben ő ezt az eljárást részesítette, ielgóság szerint nem igazságos.

Ami az előbbi illeti, arra utalok, hogy ez a kedvező eredmény tisztán az előirányzatnál szemben jelentkezik és azért áll elő, mert egyrésztől az előirányzat készítésénél óvatosan járunk el, másrésztől a kormány a kiadások teteiben a lehető takarékoságot tartja szem előtt, ugy, hogy a tulkiadásoktól tartózkodunk. Semmiéle titkos okot keresni, semmiéle természetfeletti magyarázatot adni a dolognak nem szükséges.

De az is mondatott, hogy a preliminálásnak az a módja, hogy nem prelimináljuk bevételeinket az utolsó krajcárig pontosan, hanem hagyunk bizonyos rezervákat, a törvényhozás budget-jogának sértése, vagy kijátszása volna. Ezt hallottam akárhányszor felémíteni. Soha sem tiltkoltam azt a pénzügyminiszter, mikor a költségvetési előirányzatot előterjesztette, hogy valamivel többet is lehetne bevétel gyantán preliminálni, de éppen arra való tekintettel, hogy legyenek rezerváink, a várható bevételeket nem merítjük ki a lehetőség végső határig, hanem mindig valamivel kevesebb összeget hozunk javaslatba. Ez tehát a törvényhozás előtt tudva van és ha ennek dacára a törvényhozás a pénzügyminiszter ajánlataira elfogadja a preliminárát, ugy, ahogy az javasolva van, teljesen öntudatosan jár el és így a törvényhozás budget-jogának sértéséről vagy kijátszásáról szólni sem lehet. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Bartha Ödön ezeket a rezervákat az egyes adóhátalékokban véli feltalálni, vagy azt sejtji, hogy azokban van a kormány rezervája, és annyit hajt be azokból a hátalékokból amennyit éppen akar. Ez nem így áll, mert adóhátalékokra nem esinálunk külön preliminárát.

Azt, hogy a hátalékok emelkednek, hogy a községi adminisztráció az adó körül nem kitogasztalan, abszolút nem vonom kétségbe. A hátalékoknak túlságos mérvű emelkedése egy sajnálatos és veszedelemes jelenség. Egyetérték vele abban is, (Halljuk! Halljuk!) hogy a községi közegek az adóügyi adminisztrációban kifejtett tevékenysége nem minden-

ben kifogástalan. De éppen azért, az ország egyes részeiben elrendeltem az adóleszámlás fogantatását...

Bartha Ödön: Torontálban!

Lukács László pénzügyminiszter: ... és szárdékom van elrendelt még több helyen; mindenütt, ahol a hátalékoknak nagy mérvre való szaporodása ilyen agyaglyos jelenség gyantán jelentkezik. (Helyeslés a jobbról és a középen.) Ami pedig a községi közegek működését illeti, az új adóreformnak egyik főfeladatát fogja képezni éppen ennek a bajnak orvoslása.

Sulyos vádat emelt Bartha Ödön ellenem és a kormány ellen akkor, amidőn szemünkre vetette azt, hogy elmulasztottuk a kiegyezési tárgyalás alkalmával bevonni a tárgyalás keretébe az ausztriai járadékadót, aminek következtében a mi értékpapirjaink tetemes értékesítésre szorultak. (Ugy van!) a szélső baloldalon.) Erre nézve csak egy kis kronológiai tévedésben van. Az az osztrák törvény, amely ezt az intézkedést életbe léptette, 1898. január 1-én lépett életbe; a kiegyezési tárgyalások pedig megkezdődtek 1895-ben és befejeztettek a kormányok között 1896. végén, aztán elkészültek a törvényjavaslatok és 1897. elején ezek a törvényjavaslatok már teljesen készen állottak és csak a politikai viszonyok akadályozták meg, hogy azok akkor nem voltak a törvényhozással tárgyalhatók, mert hiszen azokat 1897. végére le kellett volna tárgyalni. Tehát egy sérelemlől, amely 98-ban és azután következett tényleg be, természetesen sem 1895-ben, sem 1896-ban, sem 1897-ben gondoskodni nem lehetett és ez volt az oka annak, hogy ez a kérdés a kiegyezési tárgyalásokba nem vonatott be.

Egyébiránt, mikor 1898. január 1-jével ez az osztrák törvény életbe lépett, még akkor sem tudhatuk egész pozitívítással, hogy minő értelmezést fog adni az ausztriai kormány annak a paragrafusnak, mert hiszen az ausztriai kormánynak — amint igen jól méltóztatott megjegyezni — joga lett volna adminisztratív uton szánani ezt a dolgot, a nélkül, hogy külön törvényhozási intézkedés kellett volna hozzá. Tehát csak az 1898-ik év folyamán jutottunk annak tudomására, hogy itt sérelemlől van szó, és ezért nagyon természetes, hogy az azt megelőző kiegyezési tárgyalásokba ezt a kérdést bevonni nem lehetett.

Később, midőn meggyőződünk arról, hogy itt ez a sérelem csakugyan tenforog, megtettük az intézkedéseket, megtettük a lépéseket, megkezdjük a tárgyalást. Nekem többször volt alkalom nyilatkozni, hogy e tekintetben a tárgyalás folyamában van. Méltóztatassék elhinni, hogy mulasztás bennünket nem terhel; és hogy mindaddig mégsem tudunk eredményre jutni, az olyan okokra vezethető vissza, amelyek elhárítani nem állt és ebben a pillanatban sem áll még hatalmunkban.

Bartha Ödön: Halljuk!

Lukács László pénzügyminiszter: Meg vagyok azonban győződve, hogy nem sokára el fog következni az az időpont, a mikor e sérelem orvosolva lesz. Hogy a járadékadó nyomasztólag hatott a mi rente-kurzusunkra, az igen természetes, minthogy minden adó, amely értékpapírt sújt, nyomasztólag hat annak árfolyamára. De tulizás az az állítás is, hogy ennek az volt a következménye, hogy a mi zálogleveleink eladhatatlanká váltak és hogy a záloglevél-hitel a szó szoros értelmében bedugult. Tulizás azért, mert hiszen, ha egyáltalán lett volna piaca zálogleveleinknek, akkor sokkal könnyebb lett volna azokat az alacsony árfolyamra lenyomott zálogleveleket eladni. Annak oka, hogy zálogleveleinket nem lehetett eladni, egészen más volt: egyrésztől az általános pangás, a pénz megszüklése, megrágrulása, és oka volt különösen az a körülmény, hogy Németországban a gazdasági viszonyok következtében elzárkóztak zálogleveleink megvásárlása elől, pedig köztudomású dolog, hogy nekünk a legnagyobb piacunk Németország volt.

Azt mondja tovább, hogy mi kényszerítette a kormányt kölcsönt felvenni és a 89-et megközelítő árfolyammal a piacra kivetni? Hát az a kérdés, hogy miért kellett kölcsönt felvenni, azt hiszem, nagyon naiv kérdés, de nagyon inkonzekvens is, mert ugy hangzik, mintha most jött volna jaluról és nem tudná, hogy esztendőre őta mi történt ebben az országban, hogy a közvélemény hangulata milyen nyomást igyekezett gyakorolni itt is és a parlamenten kívül is a kormányra, hogy munkát adjon, hogy keresetforrásokat nyisson a közönségnek. Köztudomású dolog, hogy a kormány kötelezve volt bizonyos nagybörművü beruházások árán munkát teljesítésére, és hogy e célból fel lett hatalmazva ennek a költségeit kölcsön útján fedezni. De e beruházási munkán kívül a kormány, tekintettel az általános gazdasági pangásra, igyekezett még több és így ennek a körén kívül álló létesítmények megindításával mindig újabb és újabb forrásokat nyitni a munkát kereső népek és erre nagymennyiségű pénz kellett. E tekintetben annyira mentünk, hogy nem kevesebb mint 103 millió koronára rug az az építkezés, melyet beruházások címén kezdeményeztünk és melyet a legrovidebb idő alatt fektetni kell. A költségvetésben csak 50 millió korona foglaltatik erre nézve, de részint külön törvényben kértük már, részint kérni fogjuk, hogy ezt az összeget 103 millió koronára kiegészítve, beruházásokra felhasználhassuk. Ily körülmények között ugyan honnan fedezhetők volna e beruházások, ha nem kölcsön útján?

Ami a 89 százalékos árfolyamot illeti, ne méltóztatassék ezt annyira kicsinyelni, mert akkor, amidőn majdnem eladhatatlan volt minden papír, akár állami, akár magánpapír, egy 89 százalékos árfolyam nem olyan csekély dolog. Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy miért nem vetünk fel aranykölcsönt, erre nézve igen egyszerű a válaszom; amint már többször kijelentettem, azért nem, mert nem kompromittálhattam a mi valutarendésztinket. T. képviselőtársam igen nagy tévedésben van, amidőn azt mondja, hogy a

koronakölesön papirkölesön. Nem, az 1892. XVIII. törvényeknek első cikkelye kimondja, hogy az ország átér az aranyvalutára (Zaj! Halljuk! Halljuk!) és egységgül megjelöli a koronát. Tehát a koronaérték törvényeink szerint aranyérték annak tekintjük. annak kell tekinteni és azt kívánjuk, hogy a kölföld is annak tekintse. (Helyeslés jöbblelöl.)

Már most, ha abban a pillanatban, amidőn mi ezt dekretáljuk, ugyanakkor nem a saját valutánkra, a koronaértékre, hanem egy idegen valutára kötjük meg a kölesont, akas márkára, akár font sterlingre, az kétségkívül annyit jelentett volna, hogy törvénybe iktatjuk ugyan, hogy koronaértékünk aranyérték, de mi sem hiszünk benne, hanem egy idegen állam aranyértékévé kötjük meg a kölesont. (Helyeslés és tetszés jöbblelöl.) Ezt legkevésbé lehet egy finansziisztortól követelni.

Ami a határozati javaslatot illeti az olyan dolgokat foglal magában, amelyeket az adóreformban magam is kontemplálok, ha nem is egészen úgy, mint proponátá. De minden esetre vannak benne dolgok, amelyek összevágának a tervezett adóreform egyes részeteivel. Az elől sem zárkózom én el, hogy párcialiter vigyük keresztül az adóreformot, amennyiben ez a munkálat olyan óriási terjedelmű, hogy csakugyan alig leszünk abban a helyzetben, hogy ezt az egész dolgot egyszerre oldjuk meg. (Helyeslés. Halljuk! Halljuk!)

Eppen azért kilátásba helyezhetem, hogy mihelyt az egész rendszernek tangálása és sérése nélkül lehetséges, halandó vagyok egyes részeket és különösen az adókezeltre vonatkozó részt előbb, az általános reform előtt is már életbeieptetni, illetőleg annak életbeieptetését javaslathoz hozni. De ne méltóztassék azt a kataszteri előkészítő munkálatot, a melyet adminisztratív uton elrendeltem olyannak tekinteni, mintha ez az adóreform elődázását jelentené.

(Szünet után.)

Barta Ödön: Meg van győződve, hogy a pénzügyminiszter félreértette szavait Navitással valóda azért, mert a kölesont rossz feltételek mellett megkötöttnek mondotta. Nem iaturól jött fel ide, hogy egy kölesont-jelelt feltételeit megírja mi tudja. De a kölesont most is rossznak tartja.

Lukaics László pénzügyminiszter: Barta Ödön feltűnőnek találja azt, hogy a 89-es ár olyamon elárúsított 4 százalékos magyar rente ár oiyama azután rövid idő múlva tölemelkedett. Ezzel a jelenséggel minden emissziónál fog találkozni, mert addig amíg a piac annak a tudatnak nyomása alatt van hogy bizonyos cimlet kvantuma szaporitadni fog és nem biztos abban, hogy a szaporítás nem fog-e esetleg nagyobb mérvet kapni és mindig nyomasztólag hat az árfoiyamokra. Akkor pedig, amidőn ezen nyomasztó hatás alól tetszabadul rendesen pár procentnyi emelkedés szokott bekövetkezni, mint azon megnyugvásnak hatása, hogy a piac ilyen újabb előzónlésről nincs tenyegtetve.

Ami az osztrák rente-adót illeti, Barta nagyon kifogásolja az én argumentációmát, pedig azt hiszem, az nagyon egyszerű és világos, hogy egy olyan sérelemtől, amely 1898 után következett be, nem gondoskodhattunk 1898 előtt.

Barta Ödön: Tárgyalták 1898-ban és 1899-ben is!
Lukaics László pénzügyminiszter: Rente-adóknak nem tárgyaltunk.

Barta Ödön: Tetszett volna tárgyalni!
Lukaics László pénzügyminiszter: Hát, ha jobban tudja, hogy miről tárgyaltunk, mint én...

Barta Ödön: En azt mondtam, hogy 1898-ban és 1899-ben is tárgyaltak!

Lukaics László pénzügyminiszter: De rente-adóról nem tárgyaltunk, mielőtt a rente-adó meg volt alkotva, ezt csak koncedálni fogja! A rente-adó pedig csak 1898 után lépett életbe, míg a kiegyezési tárgyalások 1898. előtt folytak. Azt hiszem, hogy ez egyszerű és világos.

Barta Ödön: Nem egyszerű és nem világos, mert 1899-ben tárgyaltuk itt a törvényeket!

Lukaics László pénzügyminiszter: 1899-ben tárgyaltuk itt a törvényeket de nem tárgyaltuk az osztrák kormányval a törvényeket. Az osztrák kormányval azok le voltak tárgyalva 1896-ban és 1897-ben, azokban egy jotta változtatás sem történt legalább ami a szakszeri részét illeti a kiegyezésnek; hanem történt a formában, amennyiben Ausztriában parlamenti törvényvel nem lehetvén elfogadtatni a kiegyezést az ott a 14. §. által, minálunk pedig az önálló rendelkezési jog alapján létesített. Történt tehát változás a formában történt a közjogi oldalán a dolognak, de a meritumában, a lényegén semmi változás nem történt.

Ami a rente-adónak törvényes vagy törvénytelen voltát illeti, már többször kifejezettem, hogy azt a jogát az ausztriai kormányval és törvényhozásnak, hogy egyenes adórendszerét úgy csinálja, hogy jónak látja, elvitatni nem lehet és ennél fogva törvényesség szempontjából ezt az intézkedést nem lehet kifogásolni.

Elnök: A költségvetést általánosságban elfogadja a Ház s Barta Ödön határozati javaslatát elveti.

(Részletes tárgyalás.)

Enyedy Lukaics a fogyasztási adó tételénél bizonyítja, hogy a koronaérték aranyérték. A fogyasztási adókról szólva, kimutatja azt, hogy Magyarország minden károsodástól ment maradt az általános révén s azért köszönetet is mond a parlamentnek. A gyűlöletesszere vonatkozólag az 1899. évi XXV. t. c. 1. §-ának utolsó ötti kikézdése értelmében közönséges szesz és abból készült pálinka (közönséges) nagyban való eladása száz literen fölül mennyiségben érterendő, míg égetett szesz italoknál 25 literen fölül mennyiségű állapított meg. Javaslata tehát, hogy a gyűlöletesszere ne közönséges pálinkának, hanem az egyéb égetett szesz italok közé soroztassék és

nagyban való elárúsíthatósága ne 100, hanem 25 liternél nagyobb mennyiségre értessek.

Ugyanazon törvényben a 3. §. 2. pontjának 2-ik kikézdése ne alkalmaztassék az ott felsorolt intelligens egyénekre, ha azok bortermelőek.

Az utóara való kimeréséről az 1899. évi XXV-ik törvényeink 1., 5. és 6. §-hoz kibocsátott végrehajtási utasításnak (4. §.) az a rendelkezése, hogy az utóara való kimerés (4. §. c. 3-ik kikézdés) kizárólag bortermelőeknek, kizárólag saját termésű borokra nézve engedélyezhető, ne fakultatíve értessek, hanem hogy a pénzügyigazgatók körrendeletben utasítsanak az engedély mindenkor való megadására, amikor az egyén megbízhatatlanságában (kihágások, csempészet) rejöl indok az engedély megtagadására nem forog fenn.

Lukaics László pénzügyminiszter: Enyedy Lukaics beszédének azon részére, amely a vámsorompók elkülönítésével foglalkozik, ez alkalommal kiterjeszkedni nem szándékozom, mert hiszen a kérdés ma nincs napirenden. Részben megvitattott, részben alkalom lesz e kérdéssel annak idején bővebben foglalkozni. De igenis reflektálni kívánok azokra a konkrét proppozíciókra, amelyeket felhozott. Első proppozíció ára, van szerencsém megjegyezni, hogy ebben a tekintetben külön intézkedés nem szükséges, mert hiszen a valóságos gyűlöletspálinkára tökéletesen áll az, amit kíván, az nem minősített közönséges szeszöl készült pálinkának és így a 25 literes kategóriába esik. Más eset azonban az, ha nem valóságos gyűlöletspálinkáról, hanem valamely utaztáról van szó, ami szintén előfordul a gyakorlatban, amikor tudniillik közönséges szeszöl készült pálinkát valamely esszenciával, vagy egyéb ingredienciával latnak el úgy, hogy gyűlöletszit kölcsönöznek neki. Ez közönséges keverék amelyet természetesen nem lehet valóságos gyűlöletspálinkának tekinteni és amelyre nézve ez az intézkedés nem terjedhet ki, arra azonban, amire intendált, a valóságos gyűlöletspálinkára csakugyan kiterjeszhető és ebben a tekintetben nincs nehézség. A másik dolog az, hogy hogy az 1899. XXV. törvényekhez kibocsátott végrehajtási utasításnak 4. §. a olyképp intézkedik, hogy az utóara való kimerés kizárólag bortermelőeknek, kizárólag saját termésű borokra nézve lévén engedélyezhető, ez ne fakultatíve mondassék ki, hanem általánosan körrendeletben utasítsanak a pénzügyigazgatóságok, hogy a bortermelőeknek ez a jog kötelezőleg adassék meg és ne tetséssék az igazgatóságok jóakarától, tetszésétől, vagy nem tetszésétől függővé. Erre nézve meg kell jegyezmem, hogy ez így is történik és amennyiben nem így történnek és tudomást nyernék arról, hogy a pénzügyigazgatóságok ezt nem így magyarázzák igen szivesen kész vagyok körrendeletileg intézkedni, hogy ez általában az országban egyformán történjék és minden esetben a jog erre megadassék.

Egy másik kívánsága az hogy az 1899. XXV. t. c. 3-ik §-ának második pontjában a második kikézdése ne alkalmaztassék az ott felsorolt intelligens egyénekre, ha azok bortermelőek.

Ezt az intézkedést a törvénybe a belügyi kormányzat kívánságára vittük fel és tényleg alig is lehetne indokolni azt, hogy leikészek tanitók, közszégi bírák, jegyzők, állami és törvényhatóság tisztviselői italmérésekkel foglalkozzanak. Nem a pénzügyi kormány, hanem a belügyi kormányzat kívánságára történt ez a megszorítás.

Major Ferenc a cukoradó tételénél a cukor olcsóbbá tételét sürgeti.

Lukaics László pénzügyminiszter: Ami a sör-adót illeti és azt, hogy a söradó-pótlék terbeve tett leszállításánál legyünk tekintettel a különböző gyárak nagyságára, ebben teljesen egyetértek t képviselőtársammal, megjegyezvén, hogy már a jelenlegi törvényben is meg vannak téve a különbségek a kedvezmény tekintetében a különböző nagyságu sörgyárak között.

Ami a cukoradót illeti, t. képviselőtársam felémítette, hogy igen nagy közgazdasági kár, hogy még mindig hoznak be Ausztriából cukrot, és hogy így fogyasztásunk egy része ausztriai cukorra esik. Tagadatlannal hogy sokkal jobb volna, ha összes fogyasztásunk magyar cukor által fedeztetnék, ez azonban a vánterület közönsége mellett teljesen kivihetetlen és miután a vánterület közönségét magasabb közgazdasági szempontokból kénytelenek vagyunk fenntartani, nagyon természetes, hogy ezen a bajon segíteni nem lehet. Ami azonban a cukor árának olcsóbbá tételét illeti, igen örvendének, ha ez lehetséges volna mesterséges intézkedésekkel. De a cukor szintén viláfgorgia mi cikk, s nem olyan faktoroktól függ az ára, amelyekre mi döntő befolyást gyakorolhatnánk.

(Személyes kérdés.)

Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter: T. képviselőház! Nem voltam a Házban akkor, amikor a mai ülés folyamán Csávolszky Lajos tisztelt képviselő ur beszédét tartotta. E beszédében személyes támadást intézett ellenem és olyan mondot, amire reflektálnom kell. (Halljuk! Halljuk!) Kérdéses pontot és okot e megtámadásra egy tárgyalás kérdése szolgáltatott neki, amelyre nézve tájdommal kell konstatálnom, hogy ismét tévedésben van. A kiállítási bélyeggyűről van szó. Mint méltóztattuk tudni, e részben 160.000 korona deficit mutatkozik, mert 200.000 korona áru bélyegeket adunk ki és csak 40.000 koronányit lehetett eladni, ennél fogva a fedezet e hiánya előállt s természetes, e hiányt ledézni kell. Csávolszky Lajos azt mondja, hogy ez túletes pazári, pocskóli gazdálkodás és ez azért állott elő, mert osztrák értékű jegyeket adunk ki és nem koronaértékűeket, így tehát azokat később már értékesíteni nem lehetett. Bocsanatot kérek, de a kiállítás a'kalmával még koronaérték nem volt, hanem volt osztrák érték, osztrák valuta. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Így tehát nem is lehetett más bélyegeket kiállítani. Ezeknek kelendőségére más

időben, mint a kiállítás ideje alatt, számítani sem lehetett, mert e bélyegeket külön erre nyomattuk. Ezek tisztán a jubiláris ünnepeket jelző bélyegeket voltak. Természetes tehát, hogy amint a kiállításnak vége volt, attól fogva azokat eladni nem lehetett és így, ami az alatt az idő alatt be nem folyt, azt többé később pótolni nem lehetett. Méltóztassék megítélni, hol itt a túletesség, gondatlanság pazáris, vagy nem tudom mitféle rossz gazdálkodás, mikor mi egyszerűen nyomattunk 200.000 koronányi bélyegeket s abból az alatt még kelhetett, nem kelt el több, mint 40.000 korona értékű. Erről senki sem tehetett. A többletet egyszerűen meg kellett semmisíteni. Ezt előre látni nem lehetett, mert a közönség izlését ilyen különleges dolgokban kiszámítani teljes képtelenség.

Azt hiszem tehát, én Csávolszky képviselő urnak tárgyalás okkal arra, hogy engem megtámadjon, nem szolgálhat. Ennél fogva keresnem kell a személyi okokat. De a személyi okok keresése hozzám nem méltó és ennél fogva ezzel egyáltalán nem foglalkozom. Visszatérek 30-33 évi multmára, melyről felemlíttem, hogy együtt kezdtük a politikai pályát. Hogy utánk miért váltak szét, ugy a politikában, mint az üzleti fellegásban, ezt nem fejtegetem. Ebben a kérdésben mindenki aki őt és műbődését és engem és igen szerény működésemet ismeri, a bírálókat egészen tárgyilagosan meg tudja magának alkotni. Ha aztán azzal vádol, hogy egyszer Sopronban azt mondtam, hogy az arisztokratákhoz kell emelkednünk: itt is óriási tévedésben van. En azt nem mondtam különbség és kritika nélkül, hanem, midőn ott állottam egy olyan mágns mellett, aki egy nagy villamosági művel létesített az ország egy részének hasznára, azt mondtam, hogy a régi fegyverekkel való küzdelem helyett ma a tudomány és ipar fegyvereivel kell küzdeni az ország jólétéért és azok a mágnsok akik e tekintetben előlárnak, méltók a követésre és az utánzásra. Azt hiszem, ezzel valami gógös, az arisztokratáknak hizelőg nyilatkozatot nem tettem. Ami pedig azt illeti, hogy hol gyűjtöttem a mézét, mint méh...

Kubinyi Géza: Munkával!

Hegedűs Sándor: ... az annyira nyilvános, hogy ezt, azt hiszem, nemcsak hogy nem illik, de nem is szabad, hogy fejtegessem. (Ugy van! Ugy van!) Csávolszky képviselő ur is mondja el, hogy hol gyűjtötte a mézét és hol vésztette el. Ez megint az ő dolga. (Élénk helyeslés.)

Elnök a vitát holnapra halasztja.

Az ülés délután 2 óra 10 perckor végződik.

BELFÖLD.

Kállay Béné a királynál. Bécsből jelentik, hogy a király ma az általános kihalgatások során Kállay Béné közös pénzügyminiszterét is fogadta.

A budapest-erzsébetvárosi mandátum. Csernátony Lajos elhunya folytán Budapest VII. kerületében új képviselőválasztás lesz, most már a negyedik a vége felé járó országgyűlési ciklusban. Az erzsébetvárosi körben ma este nagy értekezlet volt, melyen **Morzsányi Károlyt** kiáltották ki képviselőjelöltnek. A rendkívül népes értekezlet elhatározta, hogy legközelebb felhívást tesznek közzé, melyben gyűlésre hívják össze a választókat. A párt szervezői erősen biznak **Morzsányi** győzelmében, annyival is inkább, mert a választási felhívást már eddig vagy ötezer választó írta alá.

Marosvásárhelyiek a miniszterelnöknel. Marosvásárhelyről írják, hogy az odaváló választópölgárok küldöttségileg keresik fel **Szell Kálmán** miniszterelnököt, hogy megköszönjék a legutóbb lezajlott véres választás dolgában tett erőlyes intézkedését. A küldöttség még e héten jön fel a fővárosba.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága **Chorin Ferenc** elnökével ma ülést tartott, melyen a mentelmi jog fellüggésztése tárgyában a Házhoz intézett következő bírósági illetőleg ügyészégi megkeresések kerültek tárgyalás alá:

Széchenyi Aladár, Dienes Márton (párba vétsége); **Mezöly Pál, Olay Lajos**, báró **Nepcsa Elek, Endrey Gyula, Dienes Márton** (párba vétsége miatt hozott ítélet végrehajtása); **Bartha Miklós, Csávolszky Lajos** (ragalmazás és becsületsértés című emelt panaszok); **Pichler Győző, Györfly Gyula** és **Olay-Lajos** (becsületsértés című emelt panaszok). A bizottság a felsorolt ügyek mindenikében a mentelmi jog fellüggésztésének javaslatba hozását határozta el, kivéve **Györfly** és **Olay** képviselőik ügyeit. Minthogy az ezekre vonatkozó megkeresések nem voltak kellőleg felszerelve, e két képviselőre nézve a mentelmi jog fellüggésztésének megtagadását hozza a Háznak javaslatba. A bizottság megállapodásáról báró **Feilitzsch** előadó fog a Házban referálni.

A képviselőház gazdasági bizottsága **Percei** Dezsőnek a Ház elnökének elnökésével ma ülést tartott melyen mindenekelőtt megállapította a Háznak az 1901-ik évi költségvetésre vonatkozó jelentését. Tárgyalta ezután a bizottság a Ház IX.-XI. fizetési osztálybeli alkalmazottjainak drágasági pótlék engedélyezése, a Ház pénztörökának nyugdíjaztatása iránti s egyes tisztviselőknak magasabb fizetési osztályba való sorozás tárgyában benyújtott kéréseit. A bi-

zottságnak mindezekre az ügyekre vonatkozó megállapodásait és jelentéseit Molnár Antal előadó fogja a Ház elé terjeszteni.

Bélyegilletékek. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésében törvényjavaslatot terjesztett be a nyugtatványi és szerződési bélyegilletékek bizonyos esetekben készpénzben leendő lerovásáról. A törvényjavaslat szövege a következő:

1. §. A pénzügyminiszter elrendelheti, hogy az állami hatóságok és hivatalok, az állami üzemek és vállalatok, ugyancsak a törvényhatóságok, ha fizetési kötelezettségeket a m. kir. postatakarékpénztár cheque és clearing forgalma, vagy az Osztrák-Magyar Bank giróforgalma útján egyenlitenek ki, a pénzfelvételre jogosult által,

a) lerovandó nyugtatványi bélyegilletéket,
b) az 1881. évi XXVI. t.-c. 10. §-a szerint lerovandó szerződési bélyegilletéket,
a jogosult járandóságából levonják és közvetlenül az állampénztárba szállítják.

2. §. Ezek az illetékek a pénz felvételére jogosult járandóságából akkor is levonandók s az állami pénztárakba beszállítandók, ha az 1. §-ban jelzett módon teljesítendő fizetésekről nyugtatvány nem állítatik ki. Ha pedig a pénz felvételére jogosult nyugtatványt állít ki, ez a nyugtatvány bét egmentességét élvez, mely körülmény a jelen szakaszra való hivatkozással, a fizetési kötelezettséget teljesítő hatóság (hivatal, üzem, vállalat) által a nyugtatványon feltüntetendő.

3. §. Azokat a módokat, amelyek mellett a jelen törvény rendelkezése értelmében, a nyugtatványi és szerződési bélyegilleték készpénzben való fizetése teljesítendő, a pénzügyminiszter rendeletileg állapítja meg.

Beöthy Ákos jelölése. A Politikai Értesítő szerint a belvárosi Sas-körben szombatra összehívott értekezleten indítványozni fogják, hogy a választópolgárok Beöthy Ákost kérjék föl a jelöltség elfogadására a Belvárosban.

A szabadelvű-párt Nagyszombaton. A nagyszombati választókerület szabadelvű-pártja ma szervezkedő nagygyűlést tartott, amelyen a hívóvitar ellenére is messze vidékről tömegesen egybegyűlt választók elsőbbséget a tisztikar és 250 tagu végrehajtó bizottságot választottak. Azután Széll Kálmán miniszterelnöknek és Emmert Kornél képviselőnek nagy lelkesedéssel bizalmat nyilváníttak, mindkettőt távirattal üdvözölték s Emmert felkérték, hogy a képviselőiséget újból vállalja el. — A Széll Kálmán miniszterelnökhöz intézett üdvözlő távirat így hangzik:

A nagyszombati választókerületnek a szabadelvű-párt újjászervezése céljából ma tömegesen egybegyűlt választó polgárai mély hódolattal üdvözlik nagyméltóságodat, igaz elismeréssel adózva és őszinte köszönetet nyilvánítva azokért a korcsakos jelentőségű érdemekért, amelyeket nagyméltóságod a szabadelvű eszmék diadalmas érvényesítésével a magyar nemzeti állam megszilárdítása körül szerzett, egyúttal nagyméltóságod személye, valamint az államférfiúi sikereiben gazdag vezetése alatt álló kormány iránt teljes bizalmukat és rendíthetetlen ragaszkodásukat tolmácsolják. A nagygyűlés nevében: Császár Lajos elnök, Alszechy János jegyző.

Az összeférhetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 7.

Az a taktikai egység, amelyet eddig csak mint sejtelmet jeleztünk, most egyre világosabban tűnik elő. A legszigorúbbak és a legenyhébbek, úgy látszik, csakugyan találkoznak abban a célban, hogy a törvénytervezetből törvény ne lehessen. A túlzó rigoristák olyan módosításokkal állanak elő, amelyek tulmennek a célon, s ezzel egyenesen a másik végletnek a malmára hajtják a vizet. A közvélemény szeme azonban rajtuk van és konstatálhatjuk, hogy ez az irányzat mindenfelől egyhangú elítélésben részesül. És a két véglet együttműködése dacára is meg fogja találni a törvényhozás azt a diagonálist, amely biztosítja az elérhető helyes célt: a parlament függetlenségének lehető biztosítását.

A Ház folyosóján ma is fokozott élénkséggel tárgyalták a reform kérdését, mialatt a revíziós albizottság folytatta tegnap abban hagyott tanácskozását. A reformmal egybefüggő sokféle kérdés között most egyre jobban előtérbe lép a fórum és az eljárás kérdése. És konstatáljuk, hogy egyre általánosabb lesz az a nézet, amely a Ház tagjából kiszorult zsűri mellett foglal állást. Azt mondják, hogy ha már a törvény annyira szigorú lesz, legalább legyen meg az a biztosíték, hogy egy szabadon ítélt zsűri legyen az összeférhetlenségi ügyek bírójára, ne pedig a tör-

vény szövegéhez ragaszkodni kénytelen kinevezett bíróság.

Sokat firtatják továbbá azt a kérdést is, hogy az összeférhetetlen állásban talált képviselőnek meglegyen-e a válasza a mandátum és az állás között, vagy pedig a bíróság egyszerűen megsemmisítse-e a mandátumot? Ezt az utóbbit általában nem találják méltányosnak, egyrészt azért, mert — amint már kimutattuk — sok esetben a képviselő akarata és tudta nélkül is inkompatibilitásba juthat, másrészt pedig mert annak megállapításához, hogy valamely állás inkompatibilis, bírói ítélet szükséges, hiszen a bíróság nem csupán a ténykérdést, hanem a jogi kérdést is vizsgálni fogja; amiből következik, hogy a képviselő nem fosztható meg a mandátumától azért, mert a bírói véleményt nem anticipálta.

Az albizottság különben nagyon lassan halad előre a munkájával. Ma tizenegy órától kettőig volt együtt és a tervezetnek csak egy pontját tárgyalta le egészen. Az ülésen mindvégig jelen volt Széll Kálmán miniszterelnök, aki igyekezett mérséklőleg befolyani a tanácskozásba, valóságos erőfeszítést fejtve ki, hogy a túlzásokat elhárítsa.

Érdekes jelensége volt a mai vitaközösnek, hogy kísérlet történt, és pedig a rigoristák részéről, arra, hogy visszatérjenek a tegnapi határozatokra és a szeszkontingenst kivegyék a hasznosított jogok kategóriájából. Ezt az indítványt azonban Justh Gyula ellenezte és az albizottság többi tagjai közt sem támadt visszhangja.

A bizottság ezután hosszasan tárgyalta az előadói tervezet h) pontját, amely így szól:

h) A kormányhatalmazás a), b), c), d), e) és f) pontokban foglalt ügyletekre nézve szerződési viszonyban álló ipari vagy kereskedelmi társaság elnöke, igazgatósági tagja, jogtanácsosa és alkalmazottja, ugyanazon kivételekkel, amint azok a b), d) és e) pontoknál meg vannak állapítva.

Az albizottság ezt a pontot is szigorította, még pedig igen érdekesen. Ugyanis amint a szövegből látszik, a tervezet ebben a pontban nem akart egyebet mondani, mint azt, hogy amely üzleti viszony az előző pontok szerint inkompatibilis az egyesekre nézve, ugyanaz összeférhetetlen a társaságok igazgatóira, jogtanácsosaira, vezetőire és alkalmazottjaira nézve is. Ez egészen logikus is. Az albizottság azonban ezzel nem elégedett meg, hanem kimondta, hogy a részvénytársaságok és szövetkezetek igazgatói, felügyelőbizottsági és választmányi tagjaira nézve, valamint a közkereseti társaságok tagjaira nézve az illető társaságnak a kormányhatalmazás minden üzleti viszonya inkompatibilis. Megtette tehát az albizottság azt, hogy a közvetlen inkompatibilitás szűkebbkörű lett, mint a közvetett. Ezt a sajátos helyzetet teremti meg a h) pont következő új szövegezése:

(Országgyűlési képviselő nem lehet egyzersmind) . . .

h) A kormányhatalmazás üzleti viszonyban álló bármely részvénytársaság vagy szövetkezet elnöke, igazgatósági tagja, igazgatósági tanácsosa, felügyelő bizottsági tagja, választmányi tagja, állandó jogtanácsosa (ügyvédje, ügyésze), ugyanaz a kormányhatalmazás üzleti viszonyban álló közkereseti, betéti társaság vagy nyereségre alakult alkalmi egyesülések tagja vagy alkalmazottja. Az a—d) pontokban meghatározott kitételek az f—g) pontokra is kiterjednek.

Az albizottság hozzálátott még az i) pont tárgyalásához is, de ennek a befejezése holnapra maradt.

KÜLFÖLD.

A hármasszövetség felbomlása. Egy idő óta ritka következetességgel vetik a világba a hármasszövetség felbomlásáról szóló híreket. A legújabb ilyfajta szenzációval a New York Herald párisi levelezője szolgál lapjának. Az ő állítása szerint a francia külügyminiszter bizalmas emberei úgy nyilatkoztak előtte, hogy Olaszország okvetlen lép a hármasszövetségből. A német császár és Ferenc József király főválogatásokat kértek nagyköveteik útján Rómában. Olaszország belép Francia és Oroszország szövetségébe és ez az új szövetség az olasz hajóhad touloni látogatásával nyer kifejezést. A levelező szerint Anglia és Németország barátkozása siettetette az új hármasszövetség alakulását.

Mondanunk sem kell, hogy ez ismét azok-

nak a kombinációknak egyike, amelyeket a francia közvélemény jókedvre való hangolása céljából oly gyakran küldenek szét Párisból a legkülömbözőbb hírlapoknak.

Merénylet Vilmos császár ellen.

Budapest, március 7.

Tegnap este Brémában egy elmebajos munkásember merényletet követett el Vilmos császár ellen: egy vasdarabot hajított az utcán kocszizó császár fejéhez s megsebesítette az arcát. A seb nem jelentékeny, valószínűleg nemsokára beheged. A merénylőt elfogták s mindjárt az első vizsgálat során megállapították, hogy a gaztett elkövetője epileptikus rohamokban szenvedő ember, aki bizonyára beszámíthatatlan állapotban követte el a merényletet.

Az esetben csak késő éjjel futott híre, maga a császár is jelentéktelennek tartotta s eleinte azt hitte, hogy valamely fejle hajított virágcsokor dróttja karcolta meg az arcát. Ma azonban világgá jutott a merénylet híre s mindenütt a legmélyebb megbotránkozást keltette. A részvét s az elkövetett gaztettten való fölháborodás ezuttal is bizonyosságot tett arról, hogy Vilmos császár személyisége mindenütt igaz népszerűségnek örvend.

A merényletről a következő táviratokat kaptuk:

A merénylet.

Bréma, március 7.

Vilmos császár ellen egy elmebajos munkás merényletet követett el. Vasdarabot dobott a hintóban ülő császár felé, amely az uralkodó arcán könnyű sebet ejtett. A merénylőt elfogták.

Bréma, március 7.

Mikor a császár a Rathskellerből a pályaudvarra hajtattott, egyszerre egy fiatalember odaugrott a fogathoz és egy vasból való sincesapot hajított az arcába. A császár fölkapta jobbkarját, mintha el akarta volna háritani a csapást. A vasdarab könnyen megsebesítette a császár arcát a jobb szemé alatt.

A merénylő még fiatal ember; Weiland Witrichnek hívják, 1881. április 21-én született. A rendőrségen azt vallotta, hogy nehezéksúlyban szenved s hogy elmebaja miatt már orvosi kezelés alatt volt. Zsebében porokat találtak nyavalyája ellen.

A sincesap másfél fontot nyomott s ebből itélve s a merénylő elmeállapotát hozzávéve, nem kell a merényletet nagyon komolyan venni.

Amint a merénylő a vasdarabot a császár felé hajította, lovas rendőrök rontottak neki, úgy hogy a fiatal ember a lovak alá került. Föl akart kelni, de egy horádár földhöz vágta s átadta a rendőröknek, akik az izgalomtól eszméletlen merénylőt a rendőrségre vitték, ahol magához tért, de még ott is oly izgatott volt, hogy sokáig beszélni sem tudott.

A császár éppen barátságosan köszönt, mikor a vasdarab az arcát érte. A fájdalomtól egy pillanatra összeresztett s kezével letörölte az arcáról lémmő vért. A merénylő első kihallgatásakor szánalmas hatást tett. Amikor a rendőrtisztviselő elé állították, egész teste reszketett. Különbösen elég kellemes arcvonásai vannak.

Berlin, március 7.

Már most kétségtelen, hogy a merényletet örvölt ember követte el. A merényletet úgy vitte végbe, hogy a Buchsstrasseban, olyan ponton, ahol csak kevés közönség volt, a császár kocsijához rohant és vascsapást hajított feléje. Habár a császár jobb karját fölemelte, hogy a csapást elhárítsa, a vasdarab mégis jobb szemé alatt találta s kisebbszertű sérülést okozott az arcán. A sebből oly kevés vér folyt, hogy a császár eleinte azt hitte, hogy egy kocsiába hajított virágbokrétnak a dróttja sértette meg és csak a pályaudvaron tudta meg, hogy mi történt.

Az egész eset oly gyorsan ment végbe, hogy a császári hintó kisérő lovasrendőrök maguk alá teperték a merénylőt, a nélkül, hogy tudták volna, miképpen került az utjokba és mit keresett ott. A rendőrök csak akkor tudták meg, hogy mi történt, amikor a merénylő fölugrott s egy horádár újra földhöz vágta.

A merénylőt a rendőrségre vitték s kihallgatták. Ruhája egészen be volt szennyezve. A merénylet okáról még eddig egy szót sem vallott. A rendőrség keresi a testvérét, aki néhány nappal ezelőtt külföldről érkezett s még eddig nem jelentkezett a rendőrségen. A Rathskellerben, ahol a társaság a császár távozása után is még együtt maradt, csak negyedóra múlva értesültek a merényletről, amely óriás izgatottságot keltett.

Bréma, március 7.

Vilmos császár tegnap este nyolc órakor a nevét viselő páncélos hajón viharos időben érkezett Helgolandból Brémába. A szenátussal már előbb tudatta, hogy a Rathskellerben fog vacsorázni és szeretné, ha a polgármesterek és a szenátorok is résztvennének ezen a vacsorán. A vacsora egészen feszelen volt s a császár kivánságára még abroszt sem terítettek a tölgyfa-asztalokra. A szenátorok szalonkájában jelentek meg. A merénylet éjjel előtt félórával történt.

Berlin, március 7.

Gróf Bülow kancellár az éjjel táviratot kapott magától a császártól *Uelenből* s így értesült a brémai merényletről. A császár tudatta a kancellárral, hogy jobb szemé alatt megsebesült, de a sérülés jelentéktelen, fájdalmakat nem érez s teljesen jól van.

A császár környezete beszéli, hogy a császár bálmulatosan megőrizte hidegvérét; semmiel sem árutta el, hogy a seb fájdalmas. Egyáltalán észre se vették, hogy a császár megsebesült, csak az állomáson figyelmeztette a közönséget egy kis fiú: *A császár véres!*

Utközben *Illberg* udvari orvos kimosta és bekötözte a sebet. A császár sok vért vesztett. Köpenye is véres volt.

Valószínűleg két hétig kénytelen lesz a császár ágyban maradni. A seb közel van a jobb szemhez s azért nagyon kell kímélnie a szemét.

A brémai rendőrség megkérdezte az itteni rendőrséget, hogy *Weiland* nem követett-e el valamikori politikai vétséget, amire az a felelet ment Brémába, hogy nem is ismerik. Minden jel arra vall, hogy a merénylő nem fanatikus, hanem beteg.

A merénylő vallatása.

Bréma, március 7.

A Boesmann-ügynökség jelenti: *A Weiland* ellen indított vizsgálat eddig nem derített ki semmi újat. A merénylő semmit sem akar tudni a tegnapi eseményekről s folyton azt hangoztatja, hogy epileptikus. Nem normális elméjű, szinte hülye embernek látszik.

Bréma, március 7.

Ma délelőtt folytatták a merénylő *Weiland* kihallgatását, amelynek azonban eddig nem volt eredménye. Vilmos császár az ülési állomáson a brémai polgármesternek táviratozott s tudatta vele, hogy csak jelentéktelen sebet kapott s kéri, hogy tudassa vele a vizsgálat eredményét. *Schulz* brémai polgármester Berlinbe utazott, hogy a szenátus sajnálatát személyesen adja át a császárnak.

Bréma, március 7.

Nagy izgatottságot keltett az a berlini hír, hogy a császár sebe nem éppen jelentéktelen.

A merénylő kihallgatásából kétségtelenül kiderült, hogy nem lehet szó anarkista összeküvésről. *Weiland* epileptikus, beszámíthatatlan állapotában követte el a tettet. Az orvosi vizsgálat szerint a merénylő öröklött terheltégben szenved. Elbeszélte a rendőrségen, hogy tegnap nagyon rosszul érezte magát és sejtette, hogy rohamot fog kapni. Mikor a dom előtt elment s hallotta a nép örömriválását, úgy érezte magát, mintha megint hajón volna. Évekkel ezelőtt ugyanis egy norvég hajón járt a tengereket. Abban a pillanatban, amint a császár megjelent s a közönség riadó hurrahában tört ki, elvesztette gondolkodó képességét. Mintha a kapitányát hallotta volna, aki kiáltja a parancsot:

— *A kötel-ölmöt átdobni!* Nem tudta, mit csinál — mondotta *Weiland* — és azt a vasdarabot, amelyet a domvaron talált, elhajította, mintha a hajókötel-ölm lett volna. Hogy aztán mi történt, azt nem tudja.

A császár sebe.

Berlin, március 7.

Ma délben egy órakor adták ki az első hivatalos jelentést a császár állapotáról. A jelentés konstataja, hogy a császár arcan négy centiméter hosszú és a járomcsonton elhaladó seb van, amely mérsékeltén vérvért s amelyet varrással nélkül lehetett bekötözni.

A második hivatalos jelentés szerint a seb egészen a csontig hatolt. A császár elég jól töltötte az éjszakát és általános állapota kielégítő. Az orvosi jelentést *Leuthold*, *Bergmann* és *Illberg* tanárok adták ki.

Berlin, március 7.

Vilmos császár sérülése miatt nagy sajnálkozással lemondott arról, hogy Königsbergbe utazék a Lujza királyné emlékére állított templom bezentelésére.

Berlin, március 7.

Vilmos császár, akit a pályaudvaron a császárné s a birodalmi kancellár várt, a kastélyba érve, *Bergmann* tanárt fogadta. A császár nem

lesz jelen a potsdami lovasezredek mai tisztí lovaglógyakorlatán, amint tervezte.

Berlin, március 7.

A császár 12 órakor fogadta gróf Bülow birodalmi kancellárt.

A részvét.

Berlin, március 7.

A porosz képviselőház mai ülését a következő szavakkal nyitotta meg az elnök:

— Brémában egy éretlen fickó merényletet követett el a császár ellen. A sebet, habár nem veszedelmes, mégis be kellett varrni. Felszólítom a házat, hogy a merényleten való mély felháborodásának és a császár iránt való tiszteletének jeléül álljanak föl és kiáltanak háromszor *hochot*.

A képviselők erre háromszor lelkes *hoch!* kiáltásban törtek ki.

Berlin, március 7.

Vilmos császár ma reggel 8 órakor ideérkezett. Az egész uton, amelyen a palotába hajtatott, a lakosság lelkes ovációban részesítette a császárt. Az összes uralkodók táviratilag üdvözölték a császárt szerencsés megmenekülése alkalmából. Az első gratulációk közt volt *Ferenc József* király és *Abdul Hamid* szultán.

Berlin, március 7.

A birodalomgyűlés ülésének kezdetén gróf *Ballestrem* elnök a következő beszédet mondta:

Tisztelt ház! Azt az elszomorító jelentést kell tennem a t. háznak, hogy 6 felsége a császár tegnap Brémában kocsizás közben egy vasdarab által, melyet egy 20 éven aluli egyén dobott a császári kocsi felé, arcan nem jelentéktelenül megsebesült. Ugy látszik most, hogy a gondviselés kegyes rendelkezése szerint a sebesülés nem veszedelmes és hogy császári urunk, aki ez idő szerint ágyban kénytelen maradni, nem nagyon hosszú idő múlva ismét felgyógyul. Midőn a birodalomgyűlés nevében kifejezést adok az utálatnak az áldatlan tett felett, egyuttal halát adok a jószágos Istennek, hogy a császárt és a német hazát súlyos szerencsétlenségtől kegyesen megóvta és kérem az Istent a szeretett uralkodónk mielőbbi felgyógyulásáért és hogy továbbra is védje és oltalmazza az ő fenkőlt személyét. Önök felállottak, hogy kifejezzék hozzájárulásukat szavaimhoz és érzelmeimhez.

A képviselők az elnök beszéde alatt felállottak. A szociáldemokraták közül senki sem volt jelen a terebben.

HIREK.

A modern zsupori.

Ha a pozsonyi egyetemből nem lesz semmi, akkor Gyurikovics András a világ legboldogtalanabb emlékü embere lesz. Gyurikovics András tudniillik a budai Toldy-féle ház huszonötödik számu szobájának a lakója volt. Január 25-én megszűnt lakó lenni, mert megszűnt élni. Főlakasztotta magát s hátrahagyott másfélszázezer forintot, száz darab százaz zsemlyét és egy végrendeletet. A végrendeletben van szó a felállítandó pozsonyi egyetemről, melyre Gyurikovics András az egész vagyonát testálta.

A házban lakók azt mondják, hogy Gyurikovics napidíjas volt s soha senkit be nem eresztett a szobájába. Restelte, hogy száraz zsemlyét eszik ebédre, vacsorára és reggelire. Félt, hogy kinevetik, ha megtudják, hogy van olyan ember a világon, aki reggel, mikor kinyitja a szemét, nem a párolgó kávéra gondol, hanem a körmével szakgatja szét a reggelijét, holott százezer forintnál több van a szekrényében. Félt, hogy a szemébe röhögnek, ha megtudják, hogy minden garast félre tesz csak azért, hogy a halála után azt mondhasák róla, hogy önzetlen ember volt s nagy célokért nélkülözött.

Végre meguntta a dolgot, főlakasztotta magát s evvel kitérte élete fogytáig bezárt szobája ajtaját s elárulta magát.

Csakugyan nagy ember volt-e hát ez a Gyurikovics András? Vagy csak külön volt? Azt dokumentálta-e, hogy tud élni az eszméiért, vagy azt, hogy még ugy sem tud élni mint egy közönséges ember, akinek sohasem lesz százezer forintja? Száraz zsemlyét enni s

kuporgatni — ez régi dolog. Ős zsupori tempó, melyben semmi megható nincs, csak komikum van. A koplalás és zsuporgatás mellett mindig egy nagy házra gondolni, melynek magas kupolája van s nagy kapuja — ez már „szent örület. A nagy kapun ki- és bejárnak a fiatal emberek, sok könyv van a hónuk alatt s odabent nagy, komoly tudományokat fészegtetnek az emberek. A pozsonyi egyetem. Amint a vonat Budapestre berobog a városba, a kupé-ablakból látszik az a nagy ház. Az emberek azt kérdezik:

— Miféle épület az ott, kérem?

— Az? Hát az egyetem. A pozsonyi egyetem.

— Ez az?

— Ez. Tetszik tudni a történetét?

— Nem én.

Az utasok hátra dőlnek a kocsi párnáin s az egyik mesél.

— Ezelőtt tíz évvel Budán főlakasztotta magát egy ember. Gyurikovicsnak hívták. Száraz zsemlyét evett s ugy kuporgatta össze a pénzt az egyetem céljaira...

Azt hiszem, ez a Gyurikovics így képzelte el a dolgot. A nélkülözéseit közt s az éhség láza közt ilyen gondolatai támadtak s a jövő elismeréséért szívesen koplalt és szívesen zsuporgatott tovább.

Kulturáljai voltak s sikeresen fejlesztette tovább a zsupori komikumot. Ő lett a modern zsupori, a kultur-zsupori. Az altruizmus zsuporija, amilyen csak ebben a században akaszthatja föl magát, mikor zavaros, össze-vissza elméletek sokaságából nem tudják megállapítani, hogy meddig terjedhet az egoizmus s hol kezdődik a másokért való élet.

Gyurikovics András minden koplalása hiábavaló volt, minden nélkülözése nevétséges, ha Pozsonyban nem lesz egyetem.

De ha lesz... Talán akkor sem fognak az utasok úgy beszélni, ahogy ez az ember elképzelte.

G—A.

Budapest, március 7.

— BUDAPESTI NAPLO. Február 28-án uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Klotild* főhercegnő leányával holnap Fiuméből a *Buda-gőzösn* *Palermóba* utazik, ahol *József Agost* főherceg és *Mária Dorotyia*, az orleansi herceg neje időznek.

— **Uralkodók Münchenben.** Münchenből jelentik: Itt az a hír van elterjedve, hogy *Luitpold* regens herceg 80-ik születésnapja alkalmából *Ferenc József* király és *Vilmos* császár kedden ideérkeznek. A látogatás tisztán magánjellegű lesz.

— **Vilma királynő Amsterdamban.** Amsterdamból jelentik: Tegnap este a színházakban ingyenelőadások voltak a munkás- és veterán-egyesületek tagjai számára. A trónteremben rendezett bála néhány száz meghívót küldtek szét. *Vilma* királynőn fehér ruha és gyémánt-ékszerek voltak.

— **Ebéd a hadtestparancsnoknál.** *Lobkowitz* Rudolf herceg vezénylő tábornok és *Lobkowitz* Rudolf hercegné ma délután hetedik órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosak voltak: *Daruwary* Alajos, dr. *Kauts* Gyula, *Hieronymi* Károly, *Erdély* Sándor és *Andrássy* Gyula gróf titkos tanácsosok, báró *Harkányi* Frigyes és dr. *Korányi* Frigyes főrendibázi tagok, *Bolgar* Ferenc, *Dókus* Ernő, *Horvátsky* Nándor, *Miklós* Ödön, dr. *Münich* Aurél, *Pulzsky* Agost, *Szab* György, gróf *Tisza* István országgyűlési képviselők, *Kohl* Medárd püspök, dr. *Nemes* Antal apátplébános, *Thaly* Emil miniszteri tanácsos, *Koller* Viktor vezérkari ezredes, *Rákosi* Jenő és *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester.

— **Werner Gyula és választói.** Dr. *Werner* Gyulát a magyar-igeni kerület országgyűlési képviselőjé, választókerületének egyik legnépesebb községében, *Borbádon* az összegyűlt választók népes értekezlete a jövő ciklusra is jelöltnek kiáltotta ki és *Werner*nek a következő táviratot küldte:

A borbándi választók a tegnapi napon megtartott pártértekezleten nagyszóval bizalmat szavazva, a következő ciklusra is képviselőjének jelölték ki és egyidejűleg fölkérnek nagyszóval annak elodagására. Egyuttal felkérjük, hogy *Szöll* Kálmán miniszterelnök ur ő nagyméltóságának a választók tántoríthatlan hűségét tolmácsolni szíveskedjék.

— **Tell Vilmos példájára.** Debrecenben két inasgyerek vitakozott. Az egyik *Juhász Sándor* volt, a másik *Gém Adám*. Mind a ketten a lakatos mesterséget tanulták. A vita tárgya a célbalövés körül folyt. A Juhász gyerek Tell Vilmosról beszélt, akiről tudta, hogy almát lőtt le a fia-fejéről. De az mind semmi. Ő krajcárt is le tud lőni bárkinek az orráról. Gém támaszkodott ebben és a dolog fogadásra került. Juhász revolvert kerített, Gém az orrára tette a krajcárt, hátra szegte a fejét és várta, hogy Juhász, a kollega süsse el a revolvert. Az el is sütötte a fegyvert és a lövés talált. A *golyó* leverte a krajcárt, aztán az orr tövéből a *Gém* gyerek fejébe fúródott. A fogadás eredménye az lesz, hogy a kételkedő inasgyerek bele fog halni a sebébe.

— **Thaly Kálmán ünneplése.** A magyar történelmi társulat mai ülése után *Thaly Kálmán* tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király a jeles tudóst a Szent-István-rend kis keresztjével tüntette ki, az *István főherceg-fogadásban* lakomát rendezett. Gróf *Teleki Géza*, a társulat elnöke, családi gyásza miatt nem jelenhetett meg. Ott voltak: *Pauler Gyula* alelnök, *Grünzenstein Béla*, *Bedő Albert*, idős *Dániel Gábor* unitárius főesperes, *Török Albert*, *Bánó József*, *Pildner Ferenc*, *Janicsary Sándor*, *Tóth János*, *Kammerer Ernő*, *Vézi József*, *Papp Elek*, *Berzevicz Albert*, *Neusztler Károly*, *Justh Gyula*, *Latinovics Géza*, báró *Nyáry Jenő*, báró *Feilitzsch Arthur*, *Barcsay Domokos*, *Miskóczy Kálmán*, *Farkas István*, *Barkasny miniszteri tanácsos*, *Lánczy Gyula* stb. stb.

Az első tisztelet *Pauler Gyula* mondotta *Thaly Kálmánra* ünneplve őt, mint a Rákóczy-kor történetíróját, aki első tárta fel a magyar nemzet előtt ennek a dicső epochnak a lélekemelő tetteit.

Gróf *Esterházy Kálmán* Thalynek mai felolvasásával kapcsolatban azt mondja, hogy amiként *Thaly várvédő-szenteknek* nevezi a Rákóczy-kor hőseit, úgy ő is várvédő szent volt az utolsó évtizedek vilhári között, védve folyton Magyarország önállóságát és emelve a magyar nemzet önértéket.

Bánó József is *Thalyt* köszöntötte fel, aztán *Thaly Kálmán* állott szóásra. Érdekes reminiscenciákat elevenített fel arról, hogy mint lett ő történetíró. Negyvenegy év előtt *Prottmann* vád alá fogta őt egy költeményért, amelynek címe volt: *Magyarok virradása*. Menekülnie kellett. A Dániel-családnál huzta meg magát és hosszú ideig tartózkodott *Szent-Ivánon*, ahol báró *Rauder* császári ezredes rejtgette őt. Unalmát azzal üzte el, hogy a család levéltárát tanulmányozta és rendezte. Ez volt az első levéltár, amelylyel megismerkedett. Később *Szalay László* oldalánál folytatta kutatásait a *Nemzeti Múzeumban*. *Szalay László* vezette őt be a történetírásba s azonnal csak annak élt, még arra sem maradt ideje, hogy megházasodjék. Idős *Dániel Gábor* élte, akinek családja menedéket adott neki.

A társaság még soká maradt együtt emelkedett hangulatban s azonnal is sok felköszöntőben ünneplék *Thaly Kálmán*at.

— **Csernátóy Lajos emléke.** Az elhunyt *Csernátóy Lajosnak*, az újságírók doyenjének ravatalát a *Budapesti Újságírók Egyesületének* helyiségében tegnap délelőtt közéletünk kiemelkedő közéleti személyiségei közül számosan keresték fel. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter is tegnap délelőtt a ravatalos teremben bucsuzott el a halottól. Egykori pályatársa temetésén erős meghűlése következtében nem lehetett jelen. — *Herman Ottó*, kiváló tudósunk kegyelete jeléül koszoru helyett Egységszólóval való gyopár szirmot tett elhunyt barátja szíve tájára. A halottat ezzel a gyopár-szirommal temették el. A kegyeletes aktusról a jeles tudós a következő sorokban értesítette *Vézi József* országgyűlési képviselőt a *Budapesti Újságírók* Egyesületének elnökét:

Igen tisztelt uram! Megigértém *Csernátóy* barátomnak, hogy ha a halálban megtalálva előzni, koszoru helyett — ugy, mint *Brassy Samunak* tettem — neki is egyetlen, az Egységszólóval való gyopár-sziromot tesz az szíve tájára. Megtettem. Kérem, hagyják meg a maga helyén azt a szerénységet. Kiváló tisztelettel híve

Herman Ottó.

— **Dr. Fodor József betegsége.** *Dr. Fodor József* miniszteri tanácsos, a tudományegyetem tanára — mint részvétellel értesülünk — súlyos betegen fekszik a *Résk Szilárd*-utca 28. szám alatt lévő lakásán. A tudós tanár régebbi szívbajából eredő betegségben szenved. A beteget önteláldozóan ápolják családjának tagjai s ott van mellette folyton veje, *Gerlóczy Zsigmond* egyetemi magántanár, közközbizáti főorvos is.

— **Tisztviselők a belügyminiszternél.** A budapesti tisztviselők által alapított betegsegélyző egyesület küldöttsége *Mészáros Elemér* igazgató vezetésével ma délután 4 órakor *Szél Kálmán* ez idő szerinti belügyminiszternél tisztelegg. A küldöttség vezetője és az igazgatósági titkár beszédeikben informálták a bel-

ügyminiszter arról az akcióról, amelyet a *Budapesti Orvosok Szövetsége* indított az egyesület és annak orvosi kara ellen. *Szél Kálmán* kijelentette, hogy az egész ügyet a szövetség és a tisztviselők egyesülete házi ügyének tekintti ugyan, de minden lehetőség el fog követni az ellentétet elsimítására.

— **A munkanélküliek barátja.** *Hubert Ödön* a neve és boldogítani akarja a világot. A boldogság ma az lenne, ha mindenkinek juttathatnánk egy darab kenyeret és hogy meglegyen a munkának az a formája is, amiben a legszivebben fogadja el a szegény ember a kenyeret — munkáért cserébe adjuk az egzisztenciát annak s sok ezer embernek, aki ma Budapesten nem jut be se a gyárba, se a műhelybe. Ezen az alapon áll hősünk is, de nem egészen önzetlenül. Míg kieszelte tudniillik, hogy hogyan juttasson másokat kenyérhez, magának kalácsot akar szerezni. Az ideájáért csekély kétszáz ezer korona honoráriumot kér Budapesten városától. S valljuk be itt rögtön, hogy az idea két fillért se ér. Azt mondja tudniillik a jeles ur, hogy alapítson a főváros mindenféle foglalkoztató műhelyt s csináljon csizmát, sapkát, dolmányt a maga szakállára. A műhelyek költségeit pedig olyanformán óhajta beszédni a megváltó ur, hogy mindenki, aki vasuton, hajón elutazik Budapestről, köteles a jegye árának öt százalékát leszurni adóba. Már mint városi adóba. A derék ember irását ma bizonyos melankóliával tárgyalta a tanács. Ime egy ember, aki a legnagyobb hülyeségeket írálja össze s annyira meg van elégedve magával, hogy még honoráriumot is kér a munkájáért. S nem is keveset.

— **Káldy Gyula temetése.** *Káldy Gyulát*, az Operaház volt igazgatóját, ma délután négy órakor temették rendkívül nagy részvét mellett a *Rottenbiller-utca 24. száma* alatt levő gyászszobából. A szertartáson megjelentek gróf *Keglevich István*, az Operaház és Nemzeti Színház intendantsza, *Mészáros Imre*, az Operaház igazgatója, az Operaház magánénekesei teljes számban, a műszaki személyzet, *Rákosi Jenő*, *Mihalovics Ödön*, a zeneakadémia igazgatója, a budapesti magyar zeneegyesület a magyar zeneiskola, a magyar történelmi társulat, a magyar néprajzi társaság és a magyar zeneszerzők társulatának kiküldöttei, *Vidor Pál* és *Kenedik Kálmán* a Népszínház képviselőiben és igen számosan jó barátai és ismerősei közül. A fekete gyászlepelbe bevont udvar közepén helyezték el az elhunytat és körülötte felesége, gyermekei és rokonok foglaltak helyet. A gyászszertartás pontban négy órakor kezdődött. *Tóthfalussy Béla* erszébetvárosi plébános végezte. A beszéltetés után *Váradi Sándor*, az Operaház tagja, bucsuztatta a halottat karsárai nevében. A bucsuztató elhangzásával az Opera férfikara *Erkel* Ferencnek, *A halál éjszakája* című gyászadalát énekelte, majd az Opera zenekara az *Istenek alkonyából* *Siegfried* gyászindulójára zendített és ennek hangjai mellett helyezték a koporsót a gyászkocsira. A menet erre megindult, elől a koszorus-koosi, utána a halottat szállító díszhintő és a loatok egész sora. A kerespüsti-utca felé a *Káldy* szánt díszsír-helyhez érve, *dr. Weszely Ödön*, a magyar zeneiskola tanára bucsuztatta a halottat. Végül az Opera férfikara a *Mért oly boros* című gyászadalát énekelte amelynek elhangzása után örök nyugalóhelyének adták át a halottat.

— **A ki katonának jó, az választónak is jó.** A Terézváros és Erzsébetváros utcáin ma reggel ezer és ezerszáma szűszórt cédulákat találtak a koránkelők. — *Le a gseftől képviselőkkel.* — *Aki katonának jó, választónak is jó.* — Ez a két mondat volt rányomatva a tenyérnyi papírlapokra. A szocialista agitáció tehát a képviselőházból kiment az utcára. A rendőrség nagy nyomozást indított meg azoknak a főtárlására, akik teleshórták a cédulákkal az utcát, ez ideig azonban eredménytelenül.

— **Újságíróból nagykövet.** *Washingtonból* jelentik, hogy az Egyesült-Államok bécsi nagykövetévé *S. Mac-Cormick* Robertet nevezték ki. Ő az első aktív amerikai újságíró, aki követé lett. Az új követ ugyanis *Patterson*nal tulajdonosa a *Chicago Tribune*-nek, egyik legbefolyásosabb és legtekintélyesebb északamerikai lapnak. A *Tribune* birtokába úgy jutottak, hogy elvették az előbbi tulajdonos leányait. Az új amerikai nagykövet egyike az Unió legdagdagabb laptulajdonosainak. Felesége igen művelt hölgy, akinek szalonját az Unió összes kiemelkedő nagy előszeretettel látogatják. Az eddigi nagykövet *Ardison E. Harris* és neje előreláthatólag már március végén elhagyják Bécest. *Harris* rövid riviai tartózkodás után Amerikába tér vissza, ahol mint *Mac Kinley* elnök személyes jó barátja, igazságügyminiszter lesz az elnök kabinetjében.

— **Ógyilkos kereskedő.** A bécsi Praterben tegnap egy férfi öngyilkosságot követett el. A rendőrség megállapították, hogy az illető *Knapp Károly* bieltzi kereskedő, aki gyógyíthatatlan betegsége miatt vetett véget életének.

— **Ákasztás Szombathelyen.** Holnap reggel ákasztás lesz Szombathelyen. *Pete Postás Jánost*, az öreg *Liechtenstein-házaspár* gyilkosát végzi ki *Bali Mihály*, aki ma két segédével Szombathelyre utazott. A törvényszék ma reggel hét órakor *dr. Laky Kristóf* kuriai bíró elnöklété alatt ült össze, hogy kihirdesse *Pete Postás János*nak a Kuria végzését és a király döntését. A tárgyalási teremben az ítélő tanács tagjai: *Szabó Elek* és *Tóth János* törvényszéki bíró, *dr. Bárdossy László* ügyész, *dr. Ermszt Géza*, *Pete Postás János* védője együtt voltak, amikor az elnök bevezette az elíteltet. Nagyon meg volt törve, alig állott a lábán, a börtönőrnek kellett támogatni. Mikor aztán megtudta, hogy nem kapott kegyelmet, végigperdült fakó arcán egy könnyesepp. Az ítélőhírdetés alig tartott tizenöt percig s a halálraíteltet átvette az ügyész. Amikor a cellába levezették, *dr. Bárdossy* ügyész megkérdezte tőle: kíván-e utolsó óráiban lelki vizsgálatában részesülni?

— **Nekem nem kell pap, — felelte komor hangon** *Pete Postás János* . . .

Aztán nyugodtabb lett, amikor megtudta, hogy minden kívánságát teljesítik, kap jó ebédet. A délelőtti csendesen töltötte el. Védője *dr. Ermszt Géza* meglátogatta s elmondta neki, hogy az ítélőhírdetés után táviratban kért kegyelmet a királytól. Ez a hír kissé megnyugtatta s egy kis reménységet öntött lelkébe védőjének vizsgálató szava. *Dr. Bárdossy* ügyész is meglátogatta, megkínálta egy szivarral.

— **Nem lesz elég ügyész ur, kérem, — mondta** *Postás János*, — a látogatóimat nem kínálhatom meg egy szivarral . . .

Délfelé kérte az ügyészt, hogy küldjön hozzá papot. Egy ferencrendi szerzetes jött az elítélthez és vizsgálat. A szerzetes szavaira kissé lecsillapult az elítelt izgatottsága.

Az ügyész hatvan belépőjegyet osztott ki a holnapi ákasztáshoz.

A törvényszék *dr. Szabó Elek* bírót delegálta a kivégzés színhelyére, kivüle *dr. Alexy Emil* törvényszéki és *dr. Stamborsky Lajos* fogházorvost. A hóhér holnap, pénteken reggel hét órakor hajtja végre a halálos ítéletet. S épp holnap reggel lesz egy éve, hogy *Pete Postás János* meggyilkolta az öreg *Liechtenstein* házaspárt. Ma van az évfordulója, hogy elindult Sopronból Répce-Szent-Györgyre, odaért este s egy éjszakan elpusztított két emberéletet néhány forintért . . .

— **Öreg honvéd — nem vén ember.** A Debrecenben élő egyenruhás 48-as öreg honvédek, akik egy félszázad előtt fegyvert ragadtak és véruket ontották a hazáért, mint minden esztendőben, úgy az idén is március 15-ikén, a szabadság napján — tánemulástag rendeznek. Fél század előtt ők táncoltatták a németet és imhol, mostan mint aggastyánok elpusztíthatlan erőben táncot rova őrök meg ifju küzdelmeik emlékéért. Edes báj és megható önértet van a jubilálásnak ebben a módjában és száz ódnál jobban jellemzi a negyvennyolcas generációnak faji erőnyeit. Öreg honvéd — nem vén ember.

— **Halálzás.** Ma délután 1/4 órakor temették el nagy részvét mellett *Kormos Béla* kir. közjegyzőt. A temetési gyászszertartáson megjelentek közt ott voltak *Besseney Ferenc*, *Szivad Imre*, *Forster Aurél* országgyűlési képviselők, *Katona Béla* koronaügyész-helyettes, *Beniczky Lajos* pestmegyei alispán, *Rakovszky István* állami számvevőszéki elnök, továbbá nagyszámban jelentek meg a kuriai és táblai bírák A közjegyzőt kar teljes számban vett részt *Rupp Zsigmond* kamarai elnök vezetésével a gyászszertartáson. *Tóthfalussy Béla* erszébetvárosi plébános végezte az egyházi szertartást nényes segédlettel. A megboldogult a kerespüsti temetőben helyezték örök nyugalomra. Az elhunyt családjánál ma délelőtt az *Emke* küldöttsége tisztelegg báró *Feilitzsch Artur* vezetésével, hogy az Emke részvételt tolmácsolják az egyesület buzgó tagjának halála miatt. A küldöttség amelynek tagjai voltak: *Zeyk Gábor*, *Ebergyény Sándor* és *Török Bertalan* képviselők, koszorút is tett a megboldogult ravatalára.

Komlód Lajos székesfővárosi hivatalnok e hó 5-én meghalt lkában. A főváros egyik derék, önzetlen tisztviselőjét vesztette el benne.

— **O-noravicai Heinrich** Nándor, e hó 6-ikán élete 36-ik évében rövid szenvedés után elhunyt Budapesten. Temetése ma délután 10 órakor ment végbe a Reáltanoda-utca 19. szám alatti gyászszobából. Holttestét a beszéltetés után Versecen a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Blum Salamon új-verbázi közbeszülésben álló tanító neje született *Strasser* Anna 53 éves korában Új-Verbázon meghalt. Férjén kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

Coburgból táviratozzák, hogy ott ma hirtelen meghalt *Schmidt* Sándor tanár, a *Sprechaal* című szaklap szerkesztője. A kinek a kerámia fejlesztése körül nagy érdemei vannak. *Schmidt* Sándor azelőtt magyar kerámiai gyárak igazgatója volt.

— **Az abruzzi herceg eltűnt társal.** *Krisztianból* írják, hogy tegnap indult el az az expedíció, amelyik fel akarja keresni az abruzzi herceg észak-sarki expedíciójának eltűnt tagjait, *Querini* hadnagyát és két társát. Az expedíció előbb a *Jan Mayen-szigeteket* kutatja át, azután visszatér *Hamerfestbe* és

juliusban a Ferenc József-földre indul, ahol okvetlen feltalálni vélik az e-tütnket. Az expedíciót, mely különben mellékesen fókákra is jog vadászni, egy tengerészkapitány vezeti.

— **A boldogság adója.** Azt mondják, hogy az olyan emberrel, akinek nagy az öröme, egeret is lehet fogatni. Ha ez csakugyan igaz, vagy ha csak megközelítőleg jellemzi is a mértéken túl való lelki gyönyörűséget, akkor nagyon helyes uton járt az a család szövetkezet, amely itt Budapesten a legutóbbi időkben a boldogságra alapította műveleteit. Es pedig főként a menyasszonyok édes boldogságára. Ez egy egészen új ága lett a szélhámoskodásnak és taktikájára, kivitelezésében változhat: Az újfajta család szektá katonája fölkeresi az anyakönyvi hivatalokat és a hitközségek helyiségeit, ahol drótháló szekrényekben ki van téve állandóan a házassalándók névjegyzékére és egynemű fontos adat. Így például az is, hogy a házasságra készülő feleknek hol van a lakóhelye. Az alkalmas eset az, amikor a szerelmes szívek távol epednek egymástól. Az egyik itt Budapesten, a másik a vidéken. De a legkedvezőbb eset az, amikor a menyasszony sóvárog Budapesten az időnkint ismétlődő viszontlátásra. Ezt a távollétet használja fel a szélhámos. Egy szép napon megjelenik a menyasszonyos házában, s jelenti az örömdetes hírt, hogy küldemény érkezett.

— Ugyan kitől?

— X. Y. úrtól.

Ez a völgény.

— Ejnye de kedves! Milyen figyelmes!...

Hát csak meglepetéseken töri a fejét a drága!... Így örülnek menyasszonyoknál és eszükbe se jut gondolkozni esni, amikor a jó hírnök, aki ártatlanul nézi a nagy felbuzdulást, előleget kéri a szállásra, vagy egyéb költségekre. Aztán elmegy és késik a küldeményt, amit jelzett. Láda busféle, hordó bor vagy másféle esemege. Aztán nagyon késik a küldeményt, s egészen addig, amíg a völgény ur meg nem érkezik, nagy a bizonytalanság. Az végül eloszlatja a kétséget. Bizony ő semmit se küldött. Szánja, bánja vét-két, igazán illetet volna. De hát nem küldött. Akkor már olyasformát sejtnek, hogy rászédtek őket. És sokan megnyugodnak, gondolják, se baj, az az egy-két forint. Hanem úgy látszik, akadtak sokan olyanok is, akik a nagy boldogságban is ráértek boszankodni és elmentek panasza a rendőrségre. A rendőrség pedig a sok panaszból azt látta, hogy itt egy egész rendszerről van szó. Nekilátott tehát a buggó nyomozásnak és hír szerint, már sarkában van a csalóknak.

— **Leégett gyár.** Pozsonyból jelentik, hogy a *Stollwerk*-féle csokoládé-gyár ez éjjel teljesen leégett. A vízhírány miatt nem lehetett a tüzet lokalizálni s így a kár igen nagy. Az oltásnál megjelent Frigyes főherceg is.

— **Házasság.** Horn Vilmos háztulajdonos, székfővárosi választmányi tag ma vezette oltárhoz *Paneh* Annát, *Paneh* Imre nyugalmazott terecsényi irodaigazgató leányát. Násznapok voltak dr. *Demkő* Béla fővárosi tiszti orvos és *Egan* Ede kereskedelmi miniszteri főmérnök.

Kondor Alfréd ismert közgazdasági író március 12-ikén tartja esküvőjét Bécsben, a Seitenstatten-utcai templomban *Bányász* Elza kisasszonnyal.

Eppinger Miksa, a csurgói takarékpénztár főkönyvelője, március 25-ikén délután egy órakor vezeti oltárhoz a dombovári zsidó templomban *Weisz* Kornélia kisasszonyt, *Weisz* Adolf dombovári előkelő kereskedő leányát.

Dr. *Kármán* Samu budapesti orvos eljegyezte *Horn* Mártha kisasszonyt, özvegy dr. *Horn* Hermanné leányát.

— **Az áradás.** A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint az összes folyók áradóban vannak. A Duna — Budapest kivéve az egész szakaszon árad. Itt tegnap óta 50 centiméternyit esett a víz s mai magassága 254 centiméter. Ez a nagy esés a Komáromtól megindult jégtől származik. Általában a Dunán a jégzajlás gyöngye csak Mohácsnál s Budapestenél tart.

A Duna egyéb vizállásai a következők: Schärding 95 (+ 30), Passau 435 (+ 117), Aschach 219 (+ 73), Linz 98 (+ 95), Strudon 305 (+ 98), Stein 80 (+ 55), Bécs 10 (+ 54), Pozsony 204 (+ 52), Komárom 243 (+ 43), Budapest 264 (— 50), Paks 314 (+ 126), Baja 200 (+ 100), Mohács 174 (+ 46), Gombos 205 (+ 70), Zimony 194 (+ 68), Pancsova 190 (+ 70), Bázias 180 (+ 53), Drenkova 157, (+ 40), Orsova 224 (+ 39).

A *Morva* Hochenaunál a legmagasabb, 264 centiméter, 19 centiméternyit áradás mellett.

A *Vág* áradóban van, míg a horvát folyók közül a *Saáva* Burgfeldnél, Sziszeknél gyöngén árad. A *Tisza* árad s Ujlaknál 82 centiméternyit magas. A jég még áll, de annyira megiazult az egész szakaszon Csongrádig, hogy egy-két nap alatt föltűnt az elkötrődik. A szakaszon a legmagasabb a víz Naménynél, ahol 188 centiméternyit. — A *Szamos* jege tegnap Szatmárnál megtorlódoit, de a város alatt ismét megállt, áradó víz mellett.

A Rákospatak, mely tegnap kiöntött medréből, ma már apadóban van. A kerületi mérnöki hivatal kiküldötte s a rendőrség részéről *Csóbán*cy fogalmazó vannak kint a helyszínén, de szerencsére semmi baj-

tól tartani nem kell. A villamosokon a közlekedés még átszállással történik, de valószínűleg a víz holnapra medrébe tér, s akkor a megrongált uttestet is kijavítják.

— **Segítség a szegényeknek.** A Podmaniczky-utcai kenyérszótó-ban tegnap 15.000 adag kenyeret osztottak ki. Adomány érkezett *Fáy* Antaltól 10 korona. — A *VII. kerületi népkönyvtárból*, amely az *Izabella- és Jókai-utca* sarkán van, november 19. óta, amikor megnyitott, a mai napig 76.451 ember érkezett, még pedig egészen ingyenesen 73.966, pénzért pedig 515 ember.

(x) **Felhívjuk tiszteit olvasóink** figyelmét *Schneider* József hírneves gyógyszerész hirdetésére ki számított elismerő és hálaanyagokkal igazolja hogy *patlikaglisztát* fejestül fájdalom nélkül néhány perc alatt teljesen elhajtja a páfrány tokocskák által.

(x) **Kérünk mindenütt Emke-gyujtot!**

Félmillió a koldustanyán.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 7.

Egy ember lett öngyilkossá még január végén a fővárosban. Rongyokban járt, éhezett évtizedeken át; a sok koplalásnak lett a beteg, ami az öngyilkosságra készítette. Amikor meghalt, fél millió korona értékű vagyont hagyott hátra. Az utolsó pillanataiban végrendelkezett és rengeteg vagyonának nagy részét egy Pozsonyban felállítandó egyetemre hagyta. Volt egy unokaöccse, akiről az utolsó pillanatokban szintén megemlékezett. Erre hagyta vagyonának többi részét, ami szintén jelentékeny összeget képvisel.

Még január 25-én lett öngyilkossá Budán, a Toldy Ferenc-utca 78-ik számú házában lévő lakásán *Ivanoci Gyurikovits* Ferenc, egy nyugalmazott törvényszéki írnok. Az ablak párkányára spárgával felakasztotta magát. Nyolcvan éves elmúlt már, amikor megunta az életét. A Vizivárosban, ahol lakott, mindenki ösmerte. A rendőri krónika akkorájában pár rövid sorban számolt be az öngyilkosságáról, pedig ez az ember életében-halálában rendkívül érdekes ember volt.

Ivanoci Gyurikovits Ferenc előkelő felvidéki családból származott. A hetvenes évek elejéig Pozsonyban ügyvédi praxissal szerelte vagyonát, hanem uszoriakodással s ezt annyira ízte, hogy klienseinek nagy részét tönkretette. Többben feljelentették abban az időben s a pozsonyi ügyvédi kamara akkor ösök időkre eltiltotta az ügyvédi praxis gyakorlásától.

A hetvenes évek elején — amikor ez a kis bal-est történt vele, feljött Budapestre s itt kinevezte a kereskedelmi és váltótörvényszékhez írnoknak. Külsőbelül tiz esztendeig írnokoskodott itt *Gyurikovits* Ferenc s már a nyolcvanas évek elején nyugdíjaztatta magát. *Husz forint nyugdíjat* kapott havonként s ebből éledegelt.

Amikor ez történt, a Hattyu-utca 1. szám alá költözött lakni. Itt nemsokára bérlette kis lakását, hanem átköltözött a Toldy Ferenc-utca 16-ik számú házába ahol 1899. évi november elejéig lakott. Ez a ház ebben az időben leégett s ekkor a Toldy Ferenc-utca 78-ik számú házában bérlet lakást az öreg ur.

Kis földszintes ház ez, valóságos koldustanya. Csupa földhözragadt szegény emberek lakják, akik beírják öten-hatan egy szobával s egy közös konyhával. *Gyurikovits* Ferencnek szintén egy szobája s konyhája volt, ez azonban olyan szegényesen nézett ki, hogy az a ritka ember, aki bejutott a kis lakásba, megsajnálta az öreget. A konyhában nem volt egy darab butor sem, üresen állott. A kis szobában volt egy rozoga fenyőfa ágy, egy üszedült szekrény s ezenkívül egy csomó gyalatlan fenyőfából készített könyvvállvány. Ezeket a poleokon azonban értékes könyvek heverték, mert az öreg *Gyurikovits* szerette a könyveket; ezek voltak egyedüli barátai ezen a szomorú világon. A szalmával keményre tömött ágyon piszkos ágynemű volt s a lakásban olyan nagy szemet volt, hogy aki látta, megborzadt; mert az öreg ur, amióta ide költözött, nem engedte kitisztítani a szobáját.

Nagyon szomorú, elhagyott élet élt a nyugalmazott írnok. Szobájában nem fogadott látogatót; ugrszólván senkivel sem érintkezett. Elkezni egy kis lebu-korcsmába járt, ahol azonban üres főzelenél egyebet sohasem rendelt. Ha ingyen kapott egy falat bust, vagy egy ital bort, azt szívesen elfogadta, sőt az is megessett vele, hogy észrevétlenül besomolygott a kis korcsma konyhájába s ott az ételmaradékokat lenyalta a tányérokrol.

Anyira ment zsgoriságában az öreg ur, hogy estefelé, amikor hazament, otthon soha sem lámpát, sem gyertyát nem gyujtott. Ezt a luxust ő egyáltalán nem ismerte. Amikor hazament, azonnal lefeküdt s reggelig aludt. Amint azonban világos lett, felkelt kemény fekbélyéről s az ablakdeszkán olvasgatót, irrogatót, mert sem szék, sem asztal nem volt a

szobájában. Egyetlen egy ember iránt viseltetett egy csepp bizalommal az öreg s ez szomszédnője volt: *Medveczky* Kamilla. Ez az öreg uról valamikor jobb napokat látott, de most nagy szegénységben él *Gyurikovits* Ferenc lakásának a szomszédóságában.

Barátságuk onnan eredt, hogy az öreg ur az utóbbi időkben néha-néha betegeskedett. *Medveczky* Kamilla megszánta az elhagyott embert, aki betegsége idején egyáltalán soha sem evett és — bár magának is kevés volt — néha-néha bevitt neki egy kis ételt. Ezt különben megtették a többi szomszédok is és az elhagyott öreg soha sem utasította vissza az így kapott jó falatokat. Maga azonban soha egy krajcárt sem adott ki lözelenél egyéb ételre.

Január elején azután az történt, hogy *Gyurikovits* Ferenc az utcán az éhségtől összeesett. Nem messze történt ez a lakásától és egy pár ismerőse — aki éppen arraifele járt — felfogta az öreg urat és hazavitte szegényes lakásába. Azóta állandóan ágyban fektült s a jó szomszédok könyörületelességéből élt. Soha egy krajcár ára ételt sem hozott s amikor szomszédai megkérdezték, hogy van-e pénze arra, hogy ebédet, vacsorát hozasson magának, azt felelte az öreg:

— Ugy sem soká kell már nekem ebéd!

E közben azonban egyre panaszkodott, hogy a gyomra, a feje fájt, de ha arra került a sor, hogy orvos hívjanak hozzá, az öreg erősen tiltakozott.

— Nincs nekem pénzem doktorra, patikára!

A szomszédok mégis csak megszánták szenvedéseit és elhivatott hozzá egy közelben lakó orvost, aki megvizsgálta.

— Ne medicinát adjon nekem, doktor ur — szólott hozzá az öreg — hanem *morfumot*, attól jobban leszek.

Az orvos receptet írt neki, de mikor arra került a sor, hogy a patikába küldjék, erősen tiltakozott az ellen *Gyurikovits* s összetépte a receptet.

— Mondtam, hogy nem kell nekem orvosság, nincs rá pénzem.

Egyik szomszédját — amikor meglátogatta — megkérte, hogy adjon neki egy éles kést.

— Minek kell az magának? — kérdezték tőle.

— Van egy pár új könyvem, azokat akarom felválni.

Mégsem adtak neki kést, mert ekkor már sejtették, hogy az öreg ur öngyilkossá akar lenni.

Három nappal az öngyilkossága előtt így szól *Gyurikovits* Ferenc *Medveczky* Kamillához:

— Most már tudom, hogy meghalok, hívja ide a háztulajdonos urat, *Kohn* Ignácot s az unokaöccsém, *Szépligetly* Győző gimnaziumi tanár, aki az *Ezsbébet-körtön* lakik; végrendelkezni akarok.

A jó szomszédnő, aki csupa szánalomból ápolta a beteg, még jót mosolygott ezen a kérésben. De azért megtette, amit a beteg kívánt. Elment a háztulajdonosért és *Szépligetly* tanárért is, akiről csak ekkor tudta meg, hogy rokoni kötelék fűzi a koldus-életet élő öreg urhoz.

Maga *Szépligetly* Győző is esodálkozott, amikor elhívta nagybátyja, mert már évek óta azt sem tudta, hogy hol és merre élt az öreg ur. Mikor azután mind együtt voltak s ott volt *Medveczky* Kamilla is, úgy kezdte *Gyurikovits* Ferenc:

— Érzem, hogy meghalok, azért mondom el, hogy a végrendelem *Zimányi* Alajos budai közjegyző úrnál van, a *Lánchid-utca* 2-ik szám alatt. Ott van *letélbe helyezve a vagyonom is, mintegy 450.000 korona*. Halálom után megtudják, hogy a rokonaimról sem feledkeztem meg.

Mindenki elbámolt ezen a vallomáson s nem akarták hinni, hogy a kolduséletet élő öreg urnak olyan nagy vagyona van. Maga az öreg is észre-vette ezt.

— Elhíhetik, amit mondtam, eszemnél vagyok. Különbösen majd megmondja a közjegyző ur, ha nekem nem hisznek.

Ez után a vallomás után két nappal, január 24-ikén estefelé volt nála utoljára szomszédnője, *Medveczky* Kamilla. Amikor haza akart távozni, az öreg ur megkérte, hogy zárja rá a lakást s hagyja reggelig békében, mert érzí, hogy most jól tudna aludni. *Medveczky* Kamilla eltávozott.

Reggel azután — úgy hét óra tájban — újra be-ment a lakásba, hogy megkérdezze, jól aludt-e be-tege. Amint a szobába nyitott, mindjárt feltűnt neki, hogy a szekrényből ki van hanyva a kevés fehér-nemű s az ágy is üresen állott. A szobában egyáltalán nagy rendetlenség volt.

Amint az ablakra tekintett, akkor vette észre, hogy az öreg ott függ felakasztva az ablak keresztfájára. Akkor már egy csepp élet sem volt benne.

Rendőrt hívtak, aki értesítette a dolgról a főkapitányságot. A holttestet a boncoló intézetbe vitték, a kis lakásban pedig leltározni kezdek a hatóság emberei. A szobában a rongyok s a könyvek lapjai kö-zött még hatvan ezer forint értékű papírost találtak, nagyrészt a Pannónia és a Hengeralmom részvényeit.

Szép temetést rendeztek az öngyilkos öreg urnak s január 29-én kísérték ki örök pihenőre a budai németvölgyi temetőbe. Gyászjelentést unokaöccsére adott ki a haláláról, ez így hangzott:

Szépígythy Győző és Elleméry Ferenő, született Szépígythy Teréz szomorú szívvel jelentik nagybátyjuknak, ivanoci Gyurkovits Ferenc nyugalmazott törvényszéki hivatalnoknak 1901. január 25-én, rövid szenvedés után 80 éves korában történt gyászos elhunytát.

Két héttel az öngyilkosság után az I—III kerületi járásbíróknál benyújtották föl az öreg ur végrendeletét, amely szerint:

400.000 koronát hagyott egy Pozsonyban építendő egyetem céljaira; és

100.000 koronát hagyott unokaöccsének, Szépígythy Győzőnek.

A végrendeletben megjegyzi az öreg ur, hogy a lelkiismeretén akar könnyíteni, amikor vagyona legnagyobb részét Pozsony városának hagyja kulturális célra.

FŐVÁROS.

(*) Az igazság érdekében. A következő nyilatkozatot kaptuk: A tegnapi közgyűlésen történt két interpellációra vonatkozólag, melyekben azt kifogásolták, hogy a VII. kerületi polgári fiiskola növendékei részt vettek Ehrlich G. Gusztáv ünnepeltetésében, kötelességemnek tartom kiemelni, hogy tanítványaimat ezzel csak a kötelesség és hála szép erőnyelvei gyakorlására tanítottuk. Ehrlich G. Gusztáv ugyanis teljes husz év óta évről-évre buzgón szolgálja az emberszeretet szent ügyét, mert midőn a tél beáll, tíz-tizenötezer koronát gyűjt, hogy didergő szegény gyermekeinket felruházzuk, s hogy őket ebédrel ellássuk. Ehrlich G. Gusztáv fizeti érdemes de szegény gyermekeinkért a tandíjat, kik különben kirekednének az iskolából, ő látja el szegény tanulóink jó részét tankönyvekkel és mikor a kerületnek nem volt elegendő iskolája, ő járta ki, hogy gyermekeink kívül ne rekedjenek. Ne vegye tehát iskolánktól rossz néven senki, ha mi ellentétben az élet szomorú látványosságával, hol sárral dobálják meg éppen azokat, kik életüket egy nemes célnak szentelték, földát akartunk adni, hogy az iskola mindenkor az etika törvényeit követi. Ennyit az igazság érdekében.

Barna Jónás
székesfővárosi tanár.

A főváros kölcsöne.

Budapest, március 7.

A fővárosi közgyűlések második napja máskor nem igen érdekelte a városatyákat és a napirendre tűzött ügyeket rendszeresen harminc-negyven ember intézte el. Izgalmas viták sohasem élénkítették a tárgyalást és az előadó monoton hangja után gépiesen, fáradtan hangzott föl: Elfogadjuk! Menjünk tovább! Ma is szédületes sebességgel morzsolta le a közgyűlés a napirendet és még Vázyonyi indítványra se érdekeltek sem, csak Sümezy Vilmos hallgatta hü barát-hoz illően, a mikor a fiatal városatyá magyarzgatja, hogy mily jövedelme lehetne a városnak, ha a patikák magánmonopolióját megszüntetnék. Ide lyukad ki indítványja is. Pedig ma a meggyökerezett szokás ellenére nagyon sokan jöttek el a közgyűlésre, mert ott biztosan remélték tudni a főváros kölcsönére megkísérelt aláírás eredményéről. A mai nap is igazolta azokat, akik azt hirdették, hogy van még pénz Budapesten, mert eddig már nyolc millió koronát mutatnak föl az aláírás ívek. De nem családok azok sem, akik a vagyonos polgároktól remélték a főváros erkölcsi és anyagi reputációjának megvédését. Mert kétségtelen, hogy az aláírások szép sikere emelni fogja a főváros hitaképességét kifelé s nem lesz többé kénytelen oly ajánlat felett tárgyalni, amely nem volt méltó a fővároshoz.

Az aláírás íveken a már említettek kívül szerepelnek: dr. Tóth László egy millió koronával, Molnár és Breitner 200.000, Tiller Samu és Hirschfeld Lajos 100—100 ezer, dr. Freund Adolf 250.000, dr. Freund István 250.000, dr. Frank Sala 25.000, Frankl Gottlieb 60.000, Horváth János tanácsos 60.000 koronával. Azonkívül igen sokan 500—10.000 koronáig terjedő összeget jegyeztek. Egy budapesti cég levelet írt a polgármesternek, amelyben kijelenti, hogy 400.000 koronát ír alá, csak azt kéri, hogy ne bocsássák nyilvánosságra a nevét.

Egy hatása már is van a polgárság ez akciójának. A külföldi pénzintézetek is jobban érdeklődnek most a városi kölcsön iránt. Franciaországban, Belgiumból, Hollandiából kérnek fölvilágításokat. Konkrét ajánlat azonban még nem jött. Ma egy bécsi cég kérdezősködött az aláírásról s táviratában kijelentette, hogy nyilvános aláírás esetén

két millió koronát jegyez. Az aláírást gyűjtők megvannak győződve, hogy a hét folyamán a 87-es kurzus mellett tizenöt-husz millió koronát biztosítanak. Sokat várnak a lipótvárosi nagykereskedőktől s azoktól a nagy vállalatoktól, amelyeknek a város adott koncessziót.

A városatyákat lelkes hangulatba hozta az aláírások szép sikere és nagyon halásak voltak Feleki Béla iránt, amikor a kölcsönügy kedvező fordulatát a napirend előtt szóba hozta.

Feleki Béla előadta, hogy a polgárság mozgalmat indított az iránt, hogy a 30 millió értékű kölcsönkötvények aláírás után értékesíthessenek. Ennek már is igen szép eredménye van, mert eddigleg több mint négy millió koronát jegyezték. Egész napon át tudakozódtak nála; hol és miként lehet aláírni a költségekre. Mivel pedig az érdeklődés egyre fokozódik és sokan kérdezősködnek a papírok értéke iránt, megnyugtató választ kér a polgármestertől arra, vajjon lehet-e kihatás a tekintetben, hogy a kormány ezeknek a papírosoknak az óvadékképességét megadja. Az aláírók 87-es kurzust vettek számításba, de hogy ez pontosan meghatározhatóság s hogy az aláírások egy bizonyos központon történjenek. Kívánatos lenne, ha a polgármester ezeknek az elődtése végett értekezletet hívna össze. Kérdi tehát a polgármestertől, hogy hajlandó-e ezt az értekezletet összehívni.

Halmos János polgármester előadja, hogy a szükséges kölcsönösszegnek aláírás után való biztosítása a kölcsönügyi bizottságban is megbeszélés tárgya volt, de ott általában ellene voltak a bizottsági tagok, mert attól tartottak, hogy ha eredményre nem vezet, a főváros nagy károsodást szenved. Most örömmel említi Felekiöt, hogy az aláírás csaknem nyolc millió koronát eredményezett. Öröme van ez, mert siker esetén nemcsak anyagi előnnyel lesz, hanem rendkívül erkölcsi hatással is kitél. Ami az óvadékképesség megadását illeti, e tekintetben többször intézked már fölterjesztést a kormányhoz s csak a napokban is írt alá egyet a polgármester, amely a belügyminiszterhez megy. A kormány azonban, noha nem ellenzi az óvadékképesség megadását, ezt kapcsolata kívánja hozni az arvaügyi törvénnyel. A módosítás tehát ezzel együtt fog megfogótni. Végre kijelenti a polgármester, hogy egy-két nap múlva összehívja az erre vonatkozó értekezletet, remélve, hogy addig még nagyobb eredménye lesz az aláírásoknak. (Eljenzés.)

Feleki Béla köszönettel veszi tudomásul, hogy a polgármester, a főváros első tisztviselője, hajlandó ennek a nagyjelentőségű mozgalomnak az élére állani.

A közgyűlés megéljelezte a polgármestert s aztán letárgyalta a napirendet.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** Nemzeti Színház. Amíg Jászai Mari vissza nem tér és nem hozza vissza magával a nagy tragédia levegőjét: kevés illuziót ad nekünk olyan darabok színrekerülése, mint a Grillparzer Medéja. Elismerjük színészeinkben a jó igyekezetet, de hiányzik belőlük az imponáló erő, a szenvedély magas hő-foka, az egyéniség rendkívülisége. Ezek nélkül nincs hatás; nem érezzük, hogy ki vagyunk ragadva életünk mindennapiságából: hogy gyönyörködünk kell könnyeinkben. A közben, hogy ma este a második felvonás szenzációs jelenetét nézzük, nyugodtan el tudunk volna szivni egy cigarettát és teljes lélekjelenléttel tudunk volna válaszolni annak, aki véletlenül azt kérdezte volna tőlünk, hogy a brémai merénly vaddarabja négy, vagy öt centiméteres sebet ütött-e a német császár arculatán? A mai Medea-előadásán Bakó játszotta Kreont. Ennek a fiatal színésznek valamikor még hasznát veheti tragédiánk. Hanggal és hatalmas alkattal jól föl van szerelve. Most még csak az kell, hogy sokat, nagyon sokat tanuljon és a legnagyobb komolysággal, a legnagyobb lelkesedéssel merüljön művészi feladataiba. (A. E.)

** Népszínház. A fényes népszínházi Pálmay-esték sorozatának ma volt az utolsó csattanója. A diva befejezte vendégszolgálatát s erre az utolsó estére az operett klasszikus szubrett-művésznője egy kis kaviárszerű élvezetet szerzett a közönségnek azzal, hogy — népszínházban lépett fel. Vahot Sándornak régi, elpusztíthatatlan s igazi magyaros jókedvű dazduzó darabjában, a Huszárszinyben Borosa markotányosnőjét játszotta, amely valamikor nagyon hatásos szerepe volt. Igazi színházi gourmet számára való élvezet volt Denise de Flavigny, a Szép Heléna és annyi sok más fényes operett-szerepnek ezt a fiuom művésznőjét bokrugrós szoknyájában, rámás csizmában s a tetejébe még huszáruniformisban is látni, amint szilaj tüzelt ropja a csárdást és nótázik is hozzá. A Népszínház közönsége, amely az esték egész során ünnepelte ezt a régi, szívéhez nőtt kedvelőt, szinte fölösleges mondanunk is, az érdekes estére egyetlen helyet nem hagyott üresen a színházban. S a minden zugában tömött házban a páholyok és a parkett elite közönsége tetszésének kifejezésében a legdemokratikusabb módon összeolvadt a karzattal. Zajos taps kíséretével a művésznőt jelenésről-jelenésre, amely tombolással fokozódott, mikor Pálmay Ika huszáruniformisban a to-

borzót rakta. Minthogy a felvonás ezen záródik, újra fel kellett huzni a függőnyt s a diva fáradhatatlanul járta tovább olyan magyaros tüzelt és ritmikával, a hogy különböző néla ma alig tudná valaki. A felvonások végén hívhív kihívást ért s a vasfüggöny ajtócsukáját is ki kellett nyitni ugy az első, mint a második felvonás után Szóval diadalmas estéje volt a divának a mai s minthogy mostani népszínházi vendégszereplése végső buszusának volt száma, — ugy, a hogy a közönséget meggyőzte róla, ő maga is, azt hisszük, azzal a meggyőződéssel megy el tőlünk, hogy a színházról való visszavonulásáról még szó sem lehet... Az előadásról magáról is elismeréssel kell szólanunk. Pálmay Ika mellett első sorban Kiss Mihály aratott nagy sikert zamatos Virág Marciójával. Alig ismerünk ma színészt, aki nálánál magyarosabb lenne, s aki a népszínművek hőseit ilyen tipikusan megjátszani tudná. Nótáitér ő is sok tapsot kapott. Nemeth János huszárgörmesterét, Szirmai André-ját, Horváth János gazdáját és Utvári csaplóását is dícséret illeti. Vidorné jó volt, mint kacsiás csaplórosné. (M—s.)

** A Gyurkovics-lányok. A Magyar Színházban holnap, pénteken Herczeg Ferenc pompás vigjátéka: A Gyurkovics-lányok kerül színpadra. A kitűnő vigjátéknak ez lesz immár 98-ik előadása, úgy hogy a színház még ebben a hónapban eléri a darab századik előadásának jubileumát. A Magyar Színház már most készül, hogy ezt a jubileumot, aminőt csak kevés magyar vigjátéknak adatott megérnie, méltó ünnepi előadás formájában tartsa meg.

** A Nemzeti Színház és az Opera bevétel. Az Opera és a Nemzeti Színház intendánsa ma teszi közzé a mult hónapi bevételek kimutatását, amelynek főbb tételei a következők: A Nemzeti Színházban a február havi 28 esti előadás bevételeinek összessége a folyó évben 54.970 korona, a mult évben pedig 51.632 korona volt, így tehát 3238 koronával volt több a jövedelem az idén mint tavaly. A délutáni előadásnál az emelkedés 3348 korona. Az Operának 10.460 koronával volt kevesebb a bruttó bevétele, amennyiben a mult évi február havi előadások jövedelme 48.930 koronára rugott, most pedig 38.470 koronára apadt.

** Sanderson Sybille. Ma déiben érkezett Budapestre Sanderson Sybille, a párisi Operaház híres primadonnája, aki holnap (szerdán) este lép föl a Vigadóban a Poliklinika-kórháza javára rendezett hangversenyen. A művész nő Bécsből érkezett hozzánk és holnap hangversenyén, amely iránt a legteljebben érdeklődés mutatkozik, a főváros legelőkelőbb köréi fognak találkozni. Jegyek még kaphatók a Harmonia-zeneműkereskedésben, Váci-utca 20.

** Szerepváltás az Ocsky brigadérosban. Herczeg Ferenc Ocsky brigadérosban Dili cigányleány szerepét, amelyet eddig Deli Emma asszony játszott, B. Lenkei Hedvig vette át. A fiatal művész nő a poétikusan megrajzolt alakot szép hatással játszotta.

** Monstre-hangverseny. A Vigadó nagytérképében ma tartották annak a monstre-hangversenynek a főpróbáját, amelyet Sztójánovits Jenő zeneszerző vasárnap délután rendez a fővárosi polgári leányiskolák 400 növendékének közreműködésével. Az elmult szombat Sztójánovits hasonló hangversenye nagy sikert aratott. Az ekkor előadott daljátékok, A csodaszarvas regéjét, megismétlik, utána Sztójánovits új szerzeménye, a Szent Anna-törvégye kerül előadásra. A főpróbáról ítélve előrelátható, hogy az idei hangverseny-szezon egyik eseménye lesz a vasárnapi hangverseny, amelynek jegyeit — a Mária Dorothea-egyesület javára — a Bárd-cég árusítja.

** A kolozsvári Nemzeti Színház megnyitó előadása. A kolozsvári Nemzeti Színház április elsejével Bőllöngyi intendantsnak a kezéről Megyeri Dezső bérő-igazgatóra megy át. Az új igazgató, mint nekünk írják, már erősen dolgozik az új évad előkészítésén s a színházat április 1-én Herczeg Ferenc Ocsky brigadéros-ával nyitja meg. Tisza Ilona szerepét P. Lukács Juliska, a színház új drámai hősnője fogja játszani.

** Visszatvont előadási jog. Hentaller Lajos országgyűlést képviselő, aki jelenleg Abbaiban tartózkodik, arról értesült, hogy a budapesti Uránia-Színház igazgatósága március 15-ikén nem a fővárosban akarja adni 1848. című nagyszerű darabját, hanem a vidékre vitte a darabot a budapesti márciusi ünnepek elől. Hentaller nyomban táviratozott az Uránia igazgatóságának, hogy a darab előadási jogát visszavonja. Így tehát az 1848. nem fog tovább szüro kerülhetni.

** Hangverseny a Telefon Hírdombban. A Telefon Hírdomb mai házhangversenyén, mely este fél 9 órakor veszi kezdetét, közreműködnek a következők: Bárdossy Irén, Leopold Franciska, Király Sarolta és Somlóé Václav Vilma urók, Somló Sándor, Ströss Árpád és Váradi Sándor urak. A hangverseny után a rendes esti felolvasás következik, melynek keretében az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a beszélő újság, azután pedig 10 órától 11-ig cigányzenét közvetít előzetesnek sorozatátására a Telefon Hírdomb, a Zöldy Marci bandájának a muzsikáját az Emke kávéházból.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

O A magyar történelmi társulat ma délután 5 órakor igen látogatott ülést tartott az Akadémia kis termében gróf Teleki Géza elnöklete alatt. A nagy érdeklődést Thaly Kálmánnak a felolvasása okozta, melyet Gróf Esterházy Antal kuruc generális és tábori könyve címen tartott.

A jeles tudós felolvasása Rákóczi táborokának keretében ismertet meg Esterházyval, aki eleinte császári ezredes volt. De csak addig, amíg Pápa várát be nem vették a kurucok. Aztán felcsapott kurucnak, sőt Pápa lett a kuruc hadsereg dunántúli főhadiszállása. Koroncánál 1703. június 13-án a kuruc hadsereg egyik szárnyát már Esterházy vezette és Forgách szerint úgy viselte magát, mint az oroszian. Eszterházy mindvégig megmaradt Rákóczy hűségén. Különösen Ausztriát és Bécsot rettegte. A sárospataki vereség után Lengyelországba menekült. Meghalt Rodostóban a számkivetésben 1722. augusztus 10-én. Hátramaradt török könyve 1706-tól 1709-ig tartó hadi tetteinek emléktét örökíti meg. A könyv 1116 lapból áll, eredetijét a Nemzeti Múzeumban őrzik. Tartalma nagyjából magyar. Első részében a fontosabb hivatalis levelek, második részében a tábornagyi hadi-parancsok és utasítások foglaltnak, a feljegyzések történelmi és nyelvészeti szempontból is érdekesek.

Percekig tartó taps és éljenzés követte a felolvasást.

SPORT.

*. **Vívó-akadémiák.** Egymást követik a mozgalmal vívó-esték s minden egyes alkalommal fényes érdeklődő közönsége van a szemet leginkább gyönyörködött sportnak. Tegnap este a Velodromban volt vívó-akadémia, amelyet az tett különösen érdekessé, hogy hölgyszereplő is volt: *Italia Galante* asszony, aki Gennari vívómestert győzte le lelkes tapsok között karddal. A mérkőzéseket három szakaszban dr. Porteleky László vezette. Az első szakaszban Gennari és *Galante* törvívása és *Torricelli-Hoch* kardvívása kellett zajos tetszést. A második szakaszban *Bay* és *Galante*, továbbá *Torricelli* és *Volpini* kardmérkőzései érdemeltek különös figyelmet. A harmadik szakasz legizgatottabb pontja *Torricelli* és Gennari mesterek kard- és vítormérkőzése volt. Heves küzdelem után *Torricelli* lett a győztes. Szépen vívott *Petics* főhadnagy *Schidlerrel* és *Hoch* és *Haberfeld* karddal.

A vívó-akadémiák során vissza kell még térnünk a *Füvárosi Vívó-Club*-nak, Budapest e különösen kedvelt sportkörének vívóestéjét, amely a sportköröknek élénk érdeklődése mellett folyt le. A M. A. C. részéről dr. *Krasznay* Ferenc alelnök, a W. V. C. részéről dr. *Nagy* László alelnök volt jelen. A vendégeket dr. *Hajós* Zsigmond elnök fogadta. Rendkívül élvezetes volt *Torricellinek*, a klub vívómesterének, néhány viadala. Az arányos atléta-termetű olasz mester *Gennari* vívómesterral vívott vívó-estével. Gennari kisebb alak, de nagy írgességel vívott, ezzel szemben szinte hozzáférhelen volt *Torricelli* az ő biztos védelmével. *Torricelli Bert* László honvéd főhadnaggyal, elsőrangú katonai vívómesterral, és *Kreuscy* Géza amatőrrel vívott még. *Volpini* mesternek volt aztán szép mérkőzése s nagy képzettségüket mutatták dr. *Pálmai* Andorral és dr. *Höcz* Hugóval szemben dr. *Nagy* Béla. *Gennarival* került szembe dr. *Haberfeld* Marcel is és kivált *Akay* Alajos vívóvívása.

*. **Vívóesték.** A Fodor-féle vívóiskola szombat, március 9-ikén este 6 órakor tartja meg az intézet vívótermében (Koronaherceg-utca 8. sz. I. em.) vívó-estélyét, amely a vívásban résztvevők nagy számánál fogva rendkívül érdekesnek ígérkezik. Különösen szép száma lesz az estélynek, a mintegy 100 főből álló fiú- és leánycsapat vívóiskolája. A sportörök rendkívül nagy érdeklődéssel tekintenek az estély elé.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Bachó karnagy panasza.** A budapesti honvéd-gyalogezred zenekarának népszerű karnagyát, *Bachó* Istvánt egy, a honvédkerületi parancsnoksághoz intézett beadványában azzal vádolta meg *Kövesi* Ferenc, a Népszínház zenekarának tagja, hogy telhetetlen pénzvágtyában konkurenciát csinál a többi polgári zenekaroknak. A kerületi parancsnokság meg is indította *Bachó* ellen ezért az eljárást, amelynek során kiderült *Bachó* teljes korrektsége. A becsületlen esett sértés megtorlása végett *Bachó* karnagy a büntető járásbíróhoz fordult. A becsületsértési ügyet ma tárgyalta *Bezeredy* büntető albiró. A tárgyaláson — a beadvány felolvasása után, — a bíró felszólítására dr. *Földes* Árpád védőnek sikerült az ügyet békés uton elintézni. *Kövesi* kijelentette, hogy *Bachó* karnagyot nem akarta becsületben sérteni s tettei öltő sajnálkozását fejezte ki. *Bachó* erre visszavonta panaszatát.

MULATSÁGOK.

*) **A Fővárosi Tisztviselők és Hivatalnokok Otthona** ma művészestével egybekötött táncvigalmat rendezett a Vigadó szépen földszített termében. *Perényi* István hatásos gondnokaiként a *Bendiner* Nándor remek zongorajátéka tetszett. *Gazi* Mariska, a Népszínház bájos művésznője *Balla* Miklós két költeményét művészi finomsággal, meleg érzéssel szavaltta el. A színekben bővelkedő, gyönyörű interpretáció magával ragadta a közönséget, amely lelkes tetszésnyilvánításával honorálta *Gazi* Mariska művészetét. *Arányi* Frigyes szép hegedűjátéka után *Zilahi* Gyula előadása mulattatta a közönséget. A művészt befejeztével kezdetét vette a fényes mulatság.

TÁVIRATOK.

A délafrikai szabadságharc.

London, március 7.

Leyds Párisban arról tárgyal, hogy a francia kormány *Madagaszkárnak* egy részét engedje át a még harcoló boeroknak végleges legyőzésük esetére.

London, március 7.

A *Daily News* szerint a boer vezérek és az angol hatóságok közt tárgyalások folynak és a dél-afrikai háború befejezéséhez közeledik. *Milner* kormányzó személyesen vezeti a tárgyalásokat hétfő óta. *Steyn* és *De Wet* kibékítése nem vezetett sikerre.

Pretória, március 7.

Itt valószínűnek tartják, hogy az ellenségkedést rövid idő alatt befejezik. Azt várják, hogy a boerok tegyék meg a kezdeményezést, hogy békefeltételeket eszközöljenek ki.

Sommerser-East, március 7.

A boerok, akik vasárnap *Pearstont* megölték, vagy hétszázán voltak és két ágyújuk volt. A körülbelül hetvenöt emberből álló angol helyőrség vitélővel védelmezte magát, de az ellenség tulsúlyban volt.

Brüsszel, március 7.

Krüger megcáfolja azt a hírt, hogy *Botha* *Küchen*rel béke tárgyalásokat folytat. *Bothának* úines joga békealkudozásokat kezdeni s legelőbb arról lehet szó, hogy fegyverszünetet akar kérni.

*) **Angl. Hradisch,** március 7. *Zlowkewban* ma egy *Páris* nevű léghajót fogtak el, mely egy regisztráló készüléket és más műszereket tartalmazott.

Bécs, március 7. *Kammerer* kormánytanácsos, Bécs város főorvosa, meghalt.

Odessza, március 7. *Rasdeliana* és *Páraspol* között az országuton huszonhét megfagyott embert találtak holtan.

A Reichsrath.

Bécs, március 7. A képviselőház mai ülése, mely délután 3 órától 1/2-ig tartott, teljes csöndben folyt le. Elhangzott ugyan egy előlki rendteremtés de az is csak *Stein* Frankónak tegnapi beszédére vonatkozott. A szeszadójavaslat tárgyalása során *Formanek* (cseh) és *Reicher*, mint indítványozó szólaltak fel. A legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Bécs, március 7. A védőbizottság hosszabb vita után elfogadta az ujonejtalékról szóló javaslatot.

A brémai merénylet.

Bréma, március 7. A mai kihallgatás alkalmával kétségtelenül kitűnt *Weiland* beszámíthatatlansága. A merénylő azt mondta, hogy tegnap nem jól érezte magát és epileptikus rohamtól tartott. Midőn az embertőmeg közepette a császár érkezésére várt, a Domhofon levő *Deichmann-kut* csobogása és a közönség sorából füleihez jutott hangzavar azt a képzetet keltette benne, hogy mint régen hajós korában, most is egy hajón utazik. Mind izgatottabbá vált és midőn a göres erőt kezdett venni rajta, abban a téves hitben, hogy mérőönt hajit ki, dobta el a kezében levő vasdarabot, aztán elvesztette eszméletét. A vasdarab egy 21 centiméter hosszúságú és 5 centiméter szélességű sinkötő-vas.

Koerber és a csehek.

Bécs, március 7. A cseh lapok ma azt a hírt közlik, hogy a cseh pártok vezéréi a kormánytól nemcsak gazdasági, hanem kulturális ügyekre vonatkozó, messzemenő ígéretekbe kaptak, melyeket legközelebb öszig be fognak váltani. Ezeket az ígéretek szigorúan titkolják, csak 15 képviselő tud rólok. Ugy látszik, hogy e hírek az a célja, hogy részben gátat vessen a cseh radikálisok

obstrukciós törekvéseinek és a német pártokban gyanakvást keltsen a kormány iránt.

Déroulède párbaja.

Páris, március 7. *Déroulède* táviratot küldött *Buffetnek*, hogy párbajra kényszerítse. A távirat így szól:

— Nem járja, hogy egy ember, aki a király bajnokának vallja magát, kibuvót keressen. *Buffet ur*, ön királyi fullentő!

Páris, március 7. *Buffet* André elhatározta, hogy *Déroulédet* kihívja párbajra.

Zanardelli beköszöntője.

Róma, március 7. A képviselőházban ma *Zanardelli* miniszterelnök felolvasta *miniszteri nyilatkozatát*, mely azt mondja, hogy jobb szeretne volna a jelenlegi parlamenti viszonyok közt, melyek egy erős és állandó, a reá váró fontos feladatok teljesítésére képes kormány alakítására rendkívül neheznek látszanak, a kabinet alakítására vonatkozó megítéző megbízást visszautasítani. Minthogy azonban meggyőződött róla, hogy nem vonhatja ki magát a megítéző alól anélkül, hogy a győngyös vadját magára ne vegye, eltökélten és teljes bizalommal fogott feladatába. A minisztérium liberális és reformatorius kormányzatnak fogja szentelni erejét és a törvények határozott és állandó alkalmazásával mindenkit kényszeríteni fog a szabad intézmények tiszteltetésére. A kormány törekedni fog, hogy a községekben és tartományokban becsületes közigazgatást biztosítson és a közszolgálat menetét egyszerűsítse és gyorsítsa. A kormány azután bejelenti az igazságügyi szervezet módosítását.

A khinai bonyodalom.

London, március 7. A *Daily Mail*nak táviratozzák *Jokohámából*, hogy ott nagy izgatottság uralkodik, melyet Oroszországnak *Khinával* kötött egyezsége támasztott. A japáni kormány ugy vélekedik, hogy *Mandsuországnak* angol-német érdekkörbe tartozik és Oroszország által való okkupációja *Korea* függetlenségét és *Japán* biztonságát veszélyeztetné.

London, március 7. A *Daily Express*nek táviratozzák *Sanghaiból*: Tegnap tették közzé *Oroszországnak* *Khinához* intézett jejjéjét, amelyben az orosz kormány arra hivatkozik, hogy *Khina* és *Oroszország* husz éve jó szomszédok voltak. *Khinában* csak akkor támadtak zavarok, amikor minden országbeli hittérítők a khinaiakra rá akartak kényszeríteni egy idegen vallást. Orosz papok ilyesmire sohasem törekedtek. *Oroszországnak* meg is ígéri, hogy *Khinát* a visszalélek leküzdésében támogatni fogja és a kellő időben visszaadja neki *Mandsuországot* is.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 7. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A külföldi piacokról érkezett jelentésekből kezdeményezés nem mutatkozott s ha az irányzat mégis szilárdult, az a budapesti kedvező hírekre vezethető vissza, de az üzlet nem lett élénkebb. Kötettek: Buza tavaszra 7.70—7.80, május—júniusra 7.88—7.80, rozs tavaszra 7.75—7.74—7.76, május—júniusra 7.70—7.71, zab tavaszra 6.49—6.60. Egyébként jegyeztek: buza őszre 8.—8.10, rozs őszre 7.03—7.05, tengeri május—júniusra 5.50—5.51, július—augusztusra 5.60—5.62. Repece augusztus—szeptemberre 12.90—12.93 K. Zárlatkor maradtak: buza tavaszra 7.80—7.82., rozs tavaszra 7.75, zab tavaszra 6.62, tengeri május—júniusra 5.50 korona.

New York, március 7. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/16). *Aprilis* 8.39 (8.52). *Június* 8.41 (8.55). *New-Orleansban* helyben 8 1/2 (9 1/4). — *Petroléum*: Stand white New Yorkban 7.95 (7.96). Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Refined in Cases 9.— (9.—). Credit Balances at Oil City 1.28 (1.28). — *Zsír*: Western steam 7.82 (7.72). *Rohe* és *Brothers* 7.05 (7.90). — *Tengeri* irányzata tartott. — *Március* —.— (—.—). *Május* 45 1/2 (46 1/2). *Július* 45.— (45.—). — *Buza* irányzata gyenge. *Piros* ősz helyben 80 1/2 (80 1/4). *Március* 79.— (79 1/4). *Május* 79 1/2 (79 1/4). *Július* 79.— (79 1/4). *Szept.-re* —.— (—.—). *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1 1/2 (1 1/2). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 7 1/2 (7 1/2). *Márc.-ra* 6.10 (6.05). *Július* 6.25 (6.25). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor*: 3 1/2 (3 1/2). — *On*: 26.30 (26.27). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 7. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. *Márc.-ra* 73 1/2 (74.—). *Május* 75.— (75 1/2). *Tengeri* irányzata tartott. — *Március* 38 1/2 (39 1/2). — *Zsír*: *Március* 7.50 (7.40). *Május* 7.52 (7.45). — *Szalonna* short clear 7.60 (7.50). — *Serlisés*: *Március* 14.35 (14.07). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFELEK

Mikor úgy...

Mikor úgy mellettem állasz,
Teljes szépségedbe:
Egy gondolat, egy szó,
Nem jut az eszembe;
Hallgatagon, félve nézom,
Szemeid sugárárt,
Mint a tűzmadár,
A nap hatmadását.

Hanem mikor — távol tőled —
Szűnik ez igézet:
Ugy el tudok akkor
Beszélgetni veled.
Mégfogom a két kezedet,
S oda nézek bátran,
Ot fordítem leltem,
Szemed sugarában.

Akkor el merem mondani,
Mennyire szeretlek,
Hogy egy, csak egy vágya
Van az én szívemnek.
Az az egy: hogy a tieddel
Legyen egybekötve,
Oldhatatlan sóval,
Örökre, örökre!

Szabolcska Mihály.

+ **Játékbabákról.** A becézett, fölcioimázott játékbabák fejlődésének történelmét igen érdekesen világítja meg Hathalmi Gabnay Ferenc egy most megjelent tanulmányában. A játékbabák, mint a történelmi adatok bizonyítják, legelőbb gyermekek, nevezetesen csecsemők ntánzatai voltak, amelyeket az anyák készítettek gyermekeiknek, hogy azokkal játékképpen úgy bánjanak el, mint ahogyan ők velük komolyan elbánnak s csak később, különösen amikor az ipar azok készítését is körébe vonta, váltak a babák felnőttek személyesítőjévé is, úgy a ruházódás, mint a cselekvés, különösen pedig a színpadi cselekvés tekintetében. Ennek megfelelően első helyen áll a gyermekjáték-baba, ezt követi a népviseleti, illetve a jelmez-baba, melynek méretei egészen a természetes nagyságig terjedhetnek s vagy magánlakások díszítésére, esetleg templomban a képelet támogatására vagy gyűjteményekben és kiállításokon szemléltető, üzletekben meg kirakatokban pedig hirdetés és reklám-célokra szolgálnak s ezzel tulajdonképpen már az eredeti céltól, a játéktól eltérnek, de ahhoz ismét visszakerülnek, amint a babákat szintre alkalmazták. De míg a gyermekjátéknál élő lételemmel játszik, addig a babaszínházban az összes szereplők

életlenek. De itt is, mint az élő szereplőknél, vannak operatőrök, akik színpad nélkül is hangerőnyeznek s viszont vannak babuk, amelyek a gunyt, a karikatúrát, de meg a népszerűséget, a közkedveltséget is színpad nélkül szolgálják s még sokkal alkalmasabban, mint a rajz, mivel egyáltalában sokkal világosabbak annál, színt, szövetet s magát az alakot is minden oldalról tüntetve fel. Itt is vannak azután világi, ugynevezett marionette-színpadok, amelyek Paprika Jancsi a népies elemet képviseli s van egyházi, tehát vallásos célokra szolgáló bábszínház.

A vallás elfajulása pedig a babona s ezt is sok esetben babuk szolgálják. Így Krassó-Szörnyegyhelyben, de Temesben is a megcsalt oláh leány egy kuruzsoló nőhöz fordul, aki a hütelen alakját, persze kellő hókusz-pókuszszal, viaszban formálja ki s szívét tüvel szurja át, amit az a bizonyos menten meg is érez s lábán aszik, ha záros határidő alatt vissza nem tér régi kedveséhez. Innen azután a halotti kultuszhoz vezet az ut s számos régi s modern, kultivált s természetes nép temetkezési szertartásánál ott látjuk a babát, amint vagy a halottat, vagy amint az egyiptomiaknál, azok tulvilági szolgáit ábrázolja. Ezzel pedig csakugyan már a legfelsőbb fokra léptünk s a szoborműhöz is megérkeztünk.

Németországban a legrégibb s legnagyobb babagyűjtemény Arnstedtben, az Arvház javára pénzért látható. Van ott 430 darab XVII. és XVIII. századbeli alak 14 üvegszekrényben, melyeket Augusta Dorottya schwarzburgi hercegnő 1716-ban gyűjtött. Erzsébet román királyné is gyűjtött és állított ki babákat ezelőtt három évvel Sigmaringenben, ugyancsak jótékony céllal. Jelenleg a legismertebb gyűjtők Amerikában J. L. Dikermanné, Németországban Tony Schumacherné és Lemke Erzsébet kisasszony, aki a németek valóságos Torma Zsófiája, ázsiai Oroszországban Adele von Seidlitz, a tífiszi kormányzó neje. Utóbbi az 1900. évi párisi kiállításra is elküldte típus bábalkáját, melyek az Esplanade des Invalides bal palotájának első emeletén Leo Claretie, az „exposition retrospective des jouets“ szakavatott rendezése alá kerültek. Persze volt ott még sok más, igen kiváló kiállító is, így Lelongné „Caffieri konyháját“ állította ki, melynek alakjai hajdani királyok játéktárgyát képezték Hicckel csinos domino-játékbabákat, Bruck meg „Fanchon le Vieilleuse et la charmante Catint“-t, a francia nép, illetve inkább boulevard-költészet alakjait, Henry d'Allemagne meg faoroszlánokat állított ki, amelyeket Pierre Moroges „Vieux joujou — vieilles poupées“ című cikkében nem minden ironia nélkül dícsér.

Nálunk Magyarországon Violáné Gerde — Etelek urhölgy gyűjt babákat.

Román férfit és román nőt mutat be egy-egy baba. Ezeket Violáné Erzsébet román királynétól kapta ajándékba. A babák fából készültek. Rubáza-

tuk kézi himzéssel és valódi szőrmevel van díszítve, különösen szép a rövid báránybőrbekecs tarka himzésével. Egy baba német nemesi hölgy az 50-es évekből, korú ruhában. A baba feje viaszból gyönyörűen ki van dolgozva s emberi hajjal ékesítve. Ezt Violáné férje hozta Boroszlóbból. Két német lakodalmas embert mutat be két baba. Ezek újabbak, tehát nem kézi, hanem gyári munka eredményei, de aruk oly típusus, iltözetűk olyan eredeti és hű, hogy méltán ide sorozhatjuk őket.

Violáné tanulságos gyűjteményéből nem hiányzik a színpadi alak sem. 1848-ban ugyanis minden bizonynyal éppen olyan népszerű volt a magyar nemzet az egész világon (Ansztriát és Oroszországot kivéve), mint most a boer. S ennek kifejezőképpen maradt ránk Violáné tulajdonában egy magyar menyecske-ruhába iltözetett zenélő és táncoló baba. Párisi gyártmány ez, melyet a szabadságért lelkesedő franciák annak idején éppen úgy vettek, mint a mai ifjak a boer kalapot. Brunner játékkereskedő hozatta akkor, amikor nálunk már csend volt, de magas ára következtében nem bírt tuladni rajta s így maradt meg a mostani tulajdonosnak. Ennek párja állítólag Tisza Kálmáné birtokában van.

Tudvalevő dolog, hogy az emberi test egyes részeinek méretei egymással bizonyos arányban vannak s hogy például a fej hossza az egész test hosszának egyheted részét teszi s hogy olyan alak, amelynek fejhossza az egésznek egyhatod, esetleg egyötöd része, már valamely törpének a rut karikatúrája, holott ha a fej hossza az egész hosszúságnak egynyolcad, egykilenced, esetleg egytized része, akkor még a természetnél is szebb és eszményibb alakot kapunk. Ilyenek Botticelli gráciái „A tavasz“ című festményében (1446—1500) s ilyeneknek láttuk Walter Cranenек számos tollrajzát is az Iparművészeti Múzeumban, de ilyenek látjuk a babák egy-némelyikét is, amiből nyilvánvaló, hogy a babakészítő művész már rég teljes tudatában volt az aránytalanul kibebített fej szépségének és az aránytalanul nagyobbított fej komikus hatásának.

+ **Apróságok.** Zsilip ur beállít barátjához, aki színházigazgató:

— Ugy-e én még soha életemben nem kértem tőled szabadjegyet?
— Megvallom, nem.
— No látod. Hát adj kölcsön öt forintot, hogy jegyet vehessek a mai előadáshoz...

Két orvos beszélget:

— Én annyira vittem egy süket-némával — mondja az egyik, — hogy már hall.
— Az én süketnémám — dupláz rá a másik — nemcsak, hogy hall, de ezt fünek-fának el is beszél...

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Irtá: STEPNJÁK.

NYOLCADIK FEJEZET.

Andrej álma.

Andrej nem ment egyenesen haza. Még a főhadiszállásra kellett benéznie. Itt igen kellemetlen hírről fogadták. Repin értesülései valóknak bizonyultak. A rendőrség elhatározta, hogy igazában felveri, s most már azt is kisütötte, hogy Andrej valahol a Néva kerületben ütötte fel sátorfáját. Mindez igen kellemetlen volt. Barátai azt tanácsolták neki, hogy egyáltalán ne is menjen haza, hanem csak izenjen Taniának. Nagy kár volna érte, ha épp most kerülne a rendőrség kezére. Andrej jól tudta ezt, de tudta azt is, hogy Tania egyedül nélküle nem hagyhatja el a régi lakást. Gyanus volna. Elhatározta tehát, hogy azonnal hazamegy s csak holnap reggel hagyja el a lakást. A dolog nem volt még nagyon veszélyes; a kémekre majd lesz gondolja.

Kocsira ült s sietett a Gagarin-révhöz. A legrövidebb utat választotta, nehogy nagyon megvárassa Taniát. Fél tizenkettő volt, amikor elérte a révet. Csak kevés embert lehetett az utcákon látni. Andrej egyedül ült egy kis révlatdikba s meggyőződött arról, hogy amikor ő a tulpartot elérte, még egy ladik sem hagyta el a másik partot.

A másik parton kissé sokáig késétt, mert a másik oldalról akarta megközelíteni lakását, mint amelyen esetleg várhatták.

Mindez meglehetősen késedelmet okozott, úgy

hogy Tania már aggódó türelmetlenséggel várta s úgy érekte, mikor szerencsésen hazatérni látta, mintha csak valamit nyert volna ezzel.

— Mit akart édes atyám? kérdé.

Andrej elmondta neki atyja és barátai figyelmeztetését, amely szerint azonnal ki kellett költözniök. Mindjárt munkához is láttak és összecsomagolták azt a keveset, amit elszándékoztak vinni. Másnap korán reggel szerencsésen végrehajtották a kényes műtétet, nyomtalanul eltűntek az élők sorából, hogy főnyeként hamvaikból feltámadjanak — más helyen.

Uj lakásukat évek óta kipróbált óvatossági intézkedések egész sorával lehetőleg biztossá tették. De nem sokára kitűnt, hogy Andrej helyzete még így sem nyújt elég biztonságot. A rendőrség még nem vette ugyan nesztét a tervezett cárcidümnak, hanem már Andrej viselt dolgai sem hagyták nyugodni. Ez magában véve is elég rossz dolog volt. Számos kém látásból ismerté. Amint az utcára lépett, minden pillanatban felismerheték s letartóztathatták. Másrészt meg szobájába sem zárkóztathott be hosszabb időre. Ez okvetlen gyanut ébresztene.

A legjobb hely ilyen fontos embernek határozottan a főhadiszállás. Ennek folytán főlészöltették, hogy ott üsse fel a sátorfáját. Itt nem volt mit tartania a rendőrségtől, s napok, akár hetek hosszát elülhetett, a nélkül, hogy bárki is észrevenné.

Ennek folytán azonban azonnal el kellett válnia Taniától. Pedig ezt a választ még oly sokáig halaszthatták volna. Taniát a váratlan esemény mélyen leverte; ez a néhány utolsó nap az ő kincse volt s ime ezt is oda kell adnia. Andrej talán még meg volt a dologgal elégedve.

Tania eddig gondosan betartotta titkos fogadalmát, amelyet a szörnyű titok hallatára föltett magában. Bátorságát, önlemondását a legborzasztóbb megpróbáltatások sem ingathatták meg. De még oly fiatal volt, oly kevéssé megedzve a szenvedésre; Andrej jól látta, hogy miibe kerül ez a hallgatag hősiesség. Egette szívét ez a látvány;

nem viselte el. Meg volt róla győződve, hogy mindkettejüknek jobb lesz, ha nem látják többé egymást.

Ennélfogva szívesen fogadta a meghívót s elhatározta, hogy a hátra levő három hetet a főhadiszálláson tölti. A hely komor, acélos légréte teljesen megegyezett lelki állapotával. Itt csak egy gondolat hatott át mindenkit, az „üzel.“ Andrej állandó lakó lévén, ő intézte el a folyó ügyek nagy részét. Ugy érezte magát, mint aki egy csatárén áll s körülötte szüntelenül, vadul dul a harc. Ott volt a küzdelem, ahol összegyűlt minden tudósítás — börtönkamrákból, erődökből, tömböcökből, Szibéria bányáiból s a fagyos sivatagokról — minden posta tönkrement életek meg örültségek, öngyilkosságok híré hozta, halált minden alakban s övéhez hasonló tragédiákat szüntelen egyhangú változtatban.

Ez, ha nem is szolgált éppen vigasztalásul, legalább valódi arányaira vitte vissza az ő fájdalmát. Ezekkel a látványokkal szembe előtt sokat vesztett hevesességéből saját fájdalma. A hely szelleme megedzette. Nyugodtabb lett. Taniáról sokszor gondolkodott, de már kevesebb fájdalmat okozott neki az emléke. Végre rábeszélte magát, hogy Tania is úgy érez, mint ő.

Andrej új tartózkodása alatt egy ízben rendez gyűlés volt a főhadiszálláson, amelyen Tania is résztvett. Egész közömbös dolgokról tanácskoztak. Andrej ügyét egy külön bizottság intézte, amely másutt ülésezett.

Tania megszokott nyugalomával vett részt az ülésen és a legnagyobb léleknyugalommal figyelt, fejtette ki nézeteit s adta le szavazatát. Andrej örült, hogy ennyire nyugodtnak találta, jóllehet ez egyáltalán nem lepte meg. Egész természetesen találta, hogy összeesküvő létére önértzetesen viseli sorsát.

A gyűlés után a többiek egymásután elvonnak s Andrej egyedül maradt Taniával.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A szeszadótörvény módosítása. Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésében törvényjavaslatot terjesztett be a szeszadóra vonatkozó 1899. évi XX. törvényekbe, valamint a szeszadópótlékra vonatkozó 1899. évi XXIV. törvény cikk némely határozmányainak módosítása tárgyában. A törvényjavaslat így hangzik:

1. §. A szeszadónak az 1899. évi XX. törvény-cikk 1. §-ában meghatározott tételei felmentetnek és pedig a termelési adónak tétele 70 fillérről 90 fillérré; a fogyasztási adónak kisebbik tétele 70 fillérről 90 fillérré; a fogyasztási adónak nagyobbik tétele pedig 90 fillérről 1 korona és 10 fillére minden hektoliter-ök (liter) alkohol után.

Ennek megfelelően az 1899. évi XX. törvény-cikk 6. §-ának utolsóoldalti bekezdése szerint minden liter alkoholt után engedélyezett adóvisszatérítés 35 fillérről 45 fillérré emelték fel; továbbá a most említett törvény-cikk 44. §-ának c) pontjában és 82. §-ának utolsó bekezdésében meghatározott 70 fillérről összeg helyett 90 fillér, a 92. §. első bekezdésében meghatározott 90 fillérről összeg helyett pedig 1 korona és 10 fillérről összeg vendő.

2. §. A szeszadópótléknak az 1899. évi XXIV. t.c. 1. §-ában minden hektoliter-ök (liter) alkohol után 30 fillérben megállapított tétele leszállítatik 10 fillérré.

Ennek megfelelően a szeszadópótléknak az 1899. évi XXIV. t.c. 4. §-a szerint engedélyezett visszatérítése esetében a visszatérítendő összeg az azon szakasz 1. pontja alatt említett esetekben 15 fillérről 5 fillérré; 2. pontja alatt említett esetben pedig 30 fillérről 10 fillérré szállítatik le.

3. §. Az 1899. évi XXIV. törvény-cikk 2. §-a alapján szesznek a szeszadópótléktól feltételes adómentes beszerzésére engedéllyel bíró feleknél 1901. évi szeptember hó 1-ső napján az adómentesen beszerzett szesz mennyiségekről vezetett számlák alapján az adómentességet megállapító felhasználásra még nem jutott s e miatt a számláknak leírása még nem került alkohommennyiségek megállapítására és az ekként megállapított alkohommennyiségek minden hektoliter-ökön 20 fillérről összegben járó szeszjogszabási pótdadót az engedélyes befizetni tartozik.

Erre a pótdadóra a szeszjogszabási adóra néző érvényes törvényszerű határozmányok hasonszerű alkalmazást nyernek.

4. §. Jelen törvény kiterjed a magyar korona országainak egész területére és 1901. évi szeptember hó 1-ső napján lép életbe.

A javaslat megokolásából kiemeljük a következőket: „A magyar korona országai és 6 felsége többi királyságai és országai között kötött vám- és kereskedelmi szövetségről” szülő törvényjavaslat a fogyasztási adókra vonatkozó az a rendelkezést tartalmazta, hogy ha az egyik fél kizárólag saját területén szedendő adópótléket életbeléptet, az adópótléket nem szedő fél jogosítva van azt kivánni: hogy ebbeli kívánságának kielégésétől számított egy év leforgása után a másik fél, amely az adópótléket szedi, az adónak a pótlék teljes mérvével, vagy eme mérvnek bizonyos részével való felmentését megengedje, illetőleg fogantatása. A törvényjavaslat azonban az osztrák parlamentáris viszonyok miatt alkotmányos tárgyalásra nem kerülhetvén, az abban foglalt megegyezés törvényne nem válhatott, mert is a két kormány kénytelen volt a már megállapított elvi megegyezés fenntartatása céljából 1899. év június havában a fogyasztási adókra nézve a fentemlített megállapítással hasonló tartalmu megegyezést jegyzőkönyvileg létesíteni. E megegyezés alapján az osztrák pénzügyminiszter közölte a magyar pénzügyminiszterrel, hogy a szeszadót hektoliter-ökönként 20 fillérről felmenteni szándékozik s egyúttal azt a kívánságát fejezte ki, hogy a szeszadónak — nálunk az 1899. évi XX. t. c. által megállapított — tétele 20 fillérről felmentessék s ennek megfelelően a szeszadópótlék tétele 20 fillérről leszállítassék. Az osztrák pénzügyminiszter e kívánságához a magyar kormány hozzájárult, mert az az említett megegyezés kikötéseinek megfelelő. Hozzájárult azért is, mert egyrészt a szeszadónak a nálunk jelenleg szedett szeszadópótlék leszállításának mérvében való felmentéséből szeszparunkra semminem újabb megterhelés nem hárul; másrészt pedig annak következtében, hogy a szeszadópótléknak jelenlegi 30 fillérről tétele — mely összeggel a szesz nálunk ezidő szerint magasabban van megadóztatva, mint Ausztriában — leszállítatik 10 fillérré: a most a két állam területén meglévő jelentékeny adózátsai különbséget teljesen csökkenteni fog ennek folytán az osztrák szeszszel üzhető oempeszet veszélye, mely a fokozott ellenőrzés dacára egészben megszüntethető nem volt, szintén csökkenni fog.

A kis labanc. Az osztrák borpancsolóknak nemcsak Ausztriában van szócsovíük, akad nekik csatlósuk Magyarországon is. Erre a különös szerepre az az apró borszaklap vállalkozik, amely német nyelven jelen meg Sopron városában. Legújabbán azzal igyekszik labanc-érdemeit gyarapítani, hogy közrebocsátja a magyar sajtó által leleplezett osztrák borpancsolók fillentéseit. A kis labancal mi nem törődünk. De akik a Lajtha tulsó partjáról sugalmazzák, azoknak megmondjuk újból, hogy komikus alakok a katói tógában. Tény az, hogy osztrák bíróság — a korneu-

burgi esküdtzsek — tört pálcát az osztrák borkereskedők bécsi klubja s e klub vezető elemei felett. Ezt a faktumot nem tudván letagadni, csavarnak egyet a dologon, s azzal jönnek, hogy ugyanaz az író, aki őket vádolta, a bírói eljárás befejezése után rehabilitáló nyilatkozatot adott nekik. Ránk nézve az közömbös, adott-e vagy sem. Közömbös még az is, mennyit ajánlottak vagy adtak a bécsi bor-Kátók a nyilatkozatért a szerzőnek. Minket csak az az egy faktum érdekel, hogy egy osztrák esküdtzsek erkölcsileg halálra ítélte az osztrák borkereskedők hivatalos szervezetét. Hogy ez a kompnia most itt Magyarországon akarja megfolytoztatni becsületét, az jellemző a kompnáriára. Hogy Magyarországon akad labanc, aki erre vállalkozik, az jellemzi a labancot. Apropos: hát a *Borászati Lapok* mért nem felelnek?

A Budapesti Bankegyesület Részvénytársaság ma délelőtt 11 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlést lovag Falk Zsigmond elnökével. Az igazgatóság jelentését és a nyereség felosztására vonatkozó javaslatát a közgyűlés egyhangulag el fogadta és a felmentést úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak egyhangulag megadta. Az igazgatóság tagjaivá 3 évre a következőket választották meg: Bár Miksa, lovag Falk Zsigmond, Frankl József, Gerhardt Gusztáv, Hüttl Tivadar, Müller Vilmos, Sonnenberg Imre, Tallian Béla. A felügyelő-bizottság eddigi tagjait egy évre újból megválasztotta a közgyűlés. A 10 korona osztalékot az intézet főpénztára 1901. március 8-ától kezdve fizeti ki.

Bosznia-Hercegovina szabadalmazott országos bank 30 év alatt visszafizetendő 5 százalékos záloglevél. Lapunk hírdetési rovatában ma jelenik meg a bosznia-hercegovinai szabadalmazott országos bank 30 év alatt visszafizetendő 5 százalékos zálogleveleire vonatkozó aláírás felhívás. Az aláírás folyó év március 11-ikén történik meg Bécsben a Wiener Bank-Verein főintézeténél és letéptéztárainál, Budapestben a „Magyar ipar- és kereskedelmi bank részvénytársaság”-nál és fiókjainál, Sarajevóban a kibocsátó intézetnél és ezenkívül a monarkhiának s a megszállott területeknek számos egyéb helyén; a zálogleveleket a bécsi tőzsdén már több nap óta jegyzik, a budapesti tőzsdén való jegyztetés iránti eljárás pedig folyamatosan van. A záloglevelek közös hadügyminiszteri rendelet értelmében katonai házassági biztosítékul elfogadhatók. A 102 1/2 százalékos tővő aláírásai ár mellett a záloglevelek 4 1/2 százalékos kamatozást nyújtanak; azon jegyzések, melyek egy évi lekötéssel kapcsolatosan történnek, teljes figyelembe vételre tarthatnak igényt. Miután a szab. országos bank arra kététezi magát, hogy az aláírás útján átvett zálogleveleket öt éven belül történő kisorsolás esetén ki nem sorsolt új záloglevelekkel névértéken számítva kicseréli, az aláíró abban az előnyös helyzetben van, hogy öt éven keresztül kisorsolás által okozott árfolyamvesztéséget nem érheti.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökör 1753 darab. magyar tehén: 602 darab, szerbiai ökör 237 darab, szerbiai tehén 4 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 33 drb, bika 150 darab, összesen 2779 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökör 161 darab, fejős tehén 159 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika 10 darab, fűszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 58.— K-től 62.— K-g, kivételesen 64.— K., 100 kilónként élő súlyban, középminőségű 48.— K-től 56.— K-g, silányabb minőségű 40 K-től 46 K-g. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 54.— K-g, kivételesen —. K-g. Silányabb minőségű 40 K-től 46 K-g. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 58 K-től 64.— K-g, kivételesen — K-g. Középminőségű 50 K-től 56.— K-g, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-g. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségű 48 K-től 55.— K-g, kivételesen — K-g, silányabb minőségű 42.— K-től 46.— K-g. Bika jobb minőségű 50 K-től 60.— K-g, kivételesen 63.— K-g. Silányabb minőségű 42.— K-től 48.— K-g. Bivaly 34 K-től 42 K-g, kivételesen —. K-g. Magyar tehén 40.— K-től 54.— K-g, kivételesen —. K-g. Tarka tehén 40.— K-től 60.— K-g, kivételesen —. K-g. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — 62 K-től — 66 K-g, kivételesen —. K-g métermázsánként, 120.— K-től 800.— K-g páronként, közép minőségű 55.— K-től 60.— K-g 100 kilónként 600 K-től 700 K-g páronként, silányabb minőség — K-től — K-g 100 kilónként, — K-től — K-g páronként. Hizlali való ökör fehér 100 kg-kint 46.— K-től 51.— K-g. Fejőstehén kereszteszt szines 150 K-től 220 K-g darabonként, bonyhádi faj 230 K-től 310 K-g darabonként, kivételesen — K-től — K-g. Igás bivaly —. K-től —. K-g páronként.

Vágómarhából 200 darabkal kisebb volt a felhajtás, mint a múlt héten, de a szükséglet is jelentékenyen kevesebb, mert idegen vevők a nagyon olcsó vásár következtében szükségletüket ott lefedték. A vásár lanya volt s az árak általában métermázsánként 1-2 koronával hanyatlottak. Csak konzervgyártásra alkalmas ökök ára maradt változatlan, mivel e célra máris mintegy 400 darabot vásároltak s a legközelebbi két vásáron is 3-400 darabot fognak vásárolni. Jármos ökökre is meglehetősen jó a kereslet, míg fejős tehenekre vevő gyéren mutatkozik.

Az országos vásár folyó hó 17. és 18-án fog megtartatni.

Borjувásár. 1901. évi március 7-én. (A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi 610 borjú 421 drb, leült borjú 59 db, bécsi borjú — db — db, horvát, növendékmarha 82 darab, bárány 610 1856 darab, leült bárány — darab. Árjegyzések. — Belöldi élő

borjú I. rendű 74-82 l-g, kivételes 86 l-g, II. rendű 64-72 l-g, I kilónként, leült borjú I. r. 76-68 l-g, II. r. — l-től — l-g, kivét. — f. kilónként levonás nélkül. Bécsi leült borjú l-g, Növendék marha — l-től — l-g, l. r. 54-58 l-g, középminőségű 49-52 f-g, alarendült 40-47 f-g, I kilónként, Bárány élő 11.-14.-k., leült bárány 8.-13.50 K., kivételes ár — K-g páronként. — Ugy a borju-, mint a bárányvásáron lanya irányzat; az árak borjúknál 1-2 fillérral javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi március 7. Készlet 153 darab. Erkezett 972 darab. Összesen 1125 darab. Eladott 856 darab. Maradt 269 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 86-90 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 88-94 koronáig, 320-380 klg. súlyban 88-94 K-g. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 82-90 koronáig. Malac 74-80 kgrig — korona. A vásár élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai juhvásáron a felhajtás 1358 darab juh volt. Barátságos az irányzat. Árak páronként: kivitelű juh 46-48 fillér, kiv. — fillér, sejtés juh 40-44 fillér.

Bécsi szurómarhavásár, március 7. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak: 4027 drb borjut, 2955 drb élő sertést, 2164 darab levágott sertést, 352 levágott juhot, 2398 darab bárányt. Nagy felhajtás következtében az árak csökkentek.

Eladási árak: Levágott borjú 60-76 fillér, elsőrendű 78-106 f., legelege 108-120 f., élő borjú — fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű — fillér, fiatal sertés — fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 46-94 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 84-92 fillér, elsőrendű sildő 76-104 fillér, élő juh — fillér, levágott juh 56-76 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12-26 korona, kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonatózsdé.

Budapest, március 7.

A mérsékelt kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet tanusítottak és az egyes tételekért magasabb árakat is fizettek. Elkelt 28.000 métermázsá 5 fillérral magasabb áron.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 700 mm. 79.2 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 78.5 k. 7 K. 82 1/2 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 70 f., 200 mm. 74.5 k. 7 K. 40 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77.8 k. 7 K. 65 f., 300 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 200 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 800 mm. 77 k. 7 K. 62 1/2 f., 250 mm. 75 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyei: 2400 mm. 76 k. 7 K. 77 1/2 f.

Marosi: 2000 mm. 78.5 k. 7 K. 82 1/2 f.

Budai: 300 mm. 77 k. 7 K. 70 f.

Szent-Tamási: 2250 mm. 75 k. 7 K. 57 1/2 f.

Pádei: 1820 mm. 77 k. 7 K. 60 f.

Entrepot: 4000 mm. 75 k. 7 K. 60 f.

Erdélyi: 100 mm. 77.3 k. 7 K. 65 f.

Bánsági: 100 mm. 75 k. 7 K. 37 1/2 f.

Raktárból: 1450 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 2500 mm. 79 k. 7 K. 85 f., 1100 mm. 77.5 k. 7 K. 75 f., 2600 mm. 77.5 k. 7 K. 75 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 7 K. 25 f.

Készpenzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsdé s-okásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	50 kilogramm árn		Kilós	50 kilogramm árn	
		K-től	K-g		K-től	K-g
Tiszavidéki	6	76	7.46	4.60	77	7.86
"	"	76	7.46	7.76	81	—
"	"	77	7.68	7.76	81	—
"	"	78	7.76	7.96	82	—
Fehérmegyei	"	76	7.46	7.76	79	7.86
"	"	76	7.60	7.76	80	—
"	"	77	7.56	7.76	81	—
"	"	78	7.76	7.86	82	—
Pestvidéki	"	76	7.36	4.60	79	7.76
"	"	76	7.56	7.76	80	—
"	"	77	7.60	7.76	81	—
"	"	78	7.68	7.76	82	—
Bánsági	"	74	7.36	7.60	78	—
"	"	75	7.50	7.70	79	—
"	"	76	7.55	7.68	80	—
"	"	77	7.60	7.76	81	—
Bácsiai	"	78	7.68	7.76	82	—
"	"	74	7.70	7.80	79	—
"	"	75	7.70	7.80	80	—
"	"	76	7.70	7.80	81	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm árn	
		K-től	K-g
Rozs	uj elsőrendű	70-72	7.15
"	uj másodrendű	—	7.06
Arpa	uj takarmány	60-62	6.10
"	uj éretni való	62-64	6.10
"	uj sörözőre való	64-66	6.10
Zab	uj elsőrendű	38-40	6.15
Tengeri	uj elsőrendű	—	6.15
"	uj másodrendű	—	6.10
Repece	uj káposzta	—	6.40
"	uj másodrendű	—	6.10
Köles	uj elsőrendű	—	6.10

A határidőszület folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra . . . 7.55-7.66-7.57-7.58
 Buza októberre . . . 7.65-7.69
 Rozs áprilisra . . . 7.30-7.40-7.41
 Rozs októberre . . . 6.87-7.68
 Zab áprilisra . . . —

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 8-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 8-án.

Rosenkranz és Gildenstein.
Vigjáték 4 felvonásban. Irtá Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:
Liebenstein Gyenes Vilma Vizvári M.
Ernö Nádai B. Shallenberg Mészáros
Rosenkranz Nádai Schmhlich Zilahi
Kienbrunn Lendvayné Sanftleben Ujházi
Clarisse Nagy Ib. Ernő Paulay
Düring Hetényi Egy angol Körösmezsei

Kedzete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1901. március hó 8-án.

A Gyurkovics-lányok.

Életkép 3 felvonásban. Irtá Herezeg Ferenc.
Személyek:
Gyurkovicsné Szilassy Liza Abelovszky
Katinka Rózsa Klári Haraszi
Sári Bátor Radványi Molnár
Ella Fenyvessi Gida Vidor
Mici Aranyossy Horkay Fűredi
Terka Szalontai Jankó Kardos

Kedzete 7 1/2 órákor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 8-án.

Ocskay brigadéros.

Színmű prólogussal, 4 felv. Irtá Herezeg Ferenc.
Személyek:
Ocskay László Fenyvessi Dió Delli E.
Tisza Ilona Csillag T. A palóc Szerémy
Tisza Jutka Nográdi Szörényi Gál
Pynér Hegedűs Tarcis Bihar
Ozoroózy Kazaliczky Ocskay Sándor Tapolczai
Jávorka Góth Königsseg Balassa

Kedzete 7 1/2 órákor.

NEPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 8-án.

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Irták Edward Mortoni Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították F. J. Béla és Makai Emil. Zenejét szerz. Sidney Jones.
Személyek:
George Preston Delli Jung-Si Rózsa G.
Poppy, leánya Harmath Mi-Kui Tallián
Bobbie, fia Raakó Szin Nyiri C.
Dudley Fedák Pin-Szing Vasvári
Yen-Ho Németh Szi-Kiang Szécsi
San-Toy Kürü Hu-Ju Kaposi
Csu-Li Kovács Kínai császár Ujvári
Benson Szirmai Szing-Hi Szerdahelyi

Kedzete 7 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Péntek, 1901. március hó 8-án.

E. Wilmann tanár

telepatikus előadása.

Kedzete 7/8 órákor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1901. március hó 8-án.

Ünnepi prólog.

Irtá Taksonyi József. Szavaltja Kálmán Emilia.

Utána:

A szigetvári vértanúk.

Történelmi színmű első felv. Irtá Dr. Jókai Mór.

Végül:

Margit álma.

Vigjáték 1 felv. Irtá Dr. Kontur Béla.

Kedzete 7 1/2 órákor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztáryitás 7-kor.

Kedzete 8-kor.

Az új márciusi műsor rendkívüli sikere.

Csak rövid vendégláték!

!! ADA COLLEY !!

a világ legnagyobb hangművésznője, a 3-szoros alhuzott A-hanggal.

A világ legnagyobb csodája! Fenomenális mutatvány!

JUDGE ALASKA

az 6 kitérően idomított tengeri fókáival, továbbá:

Dagmar Hansen The Freyros

a dán szépség. a legjobb kézi akrobáták.

Ugyint feltépte a többi új művészek.

Vasárnap március 10-én, délután 1/24-kor nagy előadás mórskélt helyekkel, a délutáni előadásban fellép **Judge Alaska** a kitérően idomított fókáival, ugymint az új márciusi műsor.

Jegyek előfételben kaphatók Weisz A. nagytársaság-jében, Károly-kört 26., tézssé Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugymint a Somossy Mulató-pénztáryánál.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

„Gebrüder Zifferblatt“

Először:

„Fogat-fogért“

és

„Ein Chamber.“

BRASSAI ARANKA

brillians szubrett.

Cigányzene reggel 5 óráig a pompás

télikertben.

A Schönbörg R. A. jutalomjátékára előváltott jegyek a mai előadásra érvényesek.

AZ ANGOL SZABÓ-HOZ

cimzett

férfi- és gyermekruha-áruház

Budapest, Károly-kört 12. szám

Ajánlja gyermekruha-össztályát, mely tiszta gyapjuszövetből készült, finom gyermeköltönyökből, a választékkal rendelkezik. — Egy gyermekfelöltő 4 frtól, egy gyermeklékosszám 3 frtól, feljebb A szigoruan szabott ár minden darabon látható.

Figyelem! Figyelem!

Angol szabócsak Károly-kört 12. földszint és első emelet. Vidéki megrendelések legszolidabb módon szakszerűtlenek, a meg nem felelők kicserélésnek vagy a pénzt visszaküldjük.

Pénzt 4 és 2 1/2-ora

csupán 10 évi időtartamra

nyerhetnek magyarországi nagybirtokosok előkelő intézet által

Csupán kellő adatokkal s közvetlenül nagybirtokosoktól, avagy azok jogtanácsosai s illetve jószágkezelői által kiállított részletes és

J. W. München (Bayern) Auenstr. 64.

alá küldendő ajánlatokra adatik válasz.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szombat	A csók	A varázsfuvola	Ocskay brigadéros	San-Toy	A postás fiu
d. u.	Ibolyafaló	Tell Vilmos	Hóhörtos Márta. A szék. A királyné aprója.	Vöröshajú	A postás fiu
Vasárnap este	Dolovai nábob leánya	Tell Vilmos	Ocskay brigadéros	A modell	A postás fiu

Angol-Osztrák Bank.

Az Angol-Osztrák-Bank részvényeseinek

harminchetedik rendes közgyűlése

1901. március 28-án esti 6 1/2 órakor tartatik az osztrák mérnök-és építész-egylet (I., Eschenbachgasse 9.) helyiségeiben.

Tárgysorozat:

1. Az igazgató-tanács évi jelentése.
2. A felügyelők jelentése az 1900. évi számadásról és az afelelt való határozathozatal.
3. Határozathozatal az 1900. évi tiszta nyereség hova-fordításáról.
4. Az igazgató-tanács 1 tagjának választása működési ideje lejártá következtében.

Az alapszabályok 30. §-a szerint 25 részvény egy szavazatra jogosít.

A szavazóképes részvényes urak felkértek részvényeiket, a nem esedékes szelvényekkel együtt bezárólag márc. 20-ig Bécsben az Angol-Osztrák Bank pénztáryánál, Londonban az Anglo-Austrian Banknál, Aussigban, Bndapesten, Brnmben, Prágában, Teplitzben és Triesztben az Angol-Osztrák Bank fiókjainál letenni.

Az alapszabályok 27. §-a szerint meghatalmazások csak szavazóképes részvényeseknek adhatók.

Bécs, 1901. március 7.

Az igazgató-tanács.

(Utánnyomás nem díjaztattk).

„Guzi“-kenőcs.

Készenl nyilvánosan 1 évi írásbeli jótállást vállalok el minden nálam vásárolt cipőért, melyet „Guzi“-kenőccsel naponta egyszer bekennek, míáltal a bőr elrepedése az idő előtt ki van zárva. 1 tégely ára 40 kr. — Mindonki, ki cipőit nálam szerzi be, 1 tégely Guzi-kenőcsöt kap ingyen. — Vidéki megrendelés csupán 30 kr. postaköltséggel jár, nem megfelelőket visszavesszek és ezennel közeletem magam a pénzt visszaadom.

- Férfi vix síma cipő erős kivit. kenőcsel ... 3.-
- Férfi vix betétes cipő, erős talp, elegáns ... 3.50
- Férfi vix fűzős cipő, gavalér forma ... 3.50
- Divatós barna v. sárga bagaria fűzős cipő ... 3.20
- Salon lak fűzős v. engos cipő, elegáns ... 4.-
- Legfinomabb „box kalif“ bőr, fűzős v. gom-bos cipő, legelégánsabb francia szabás 4.-
- Méretnek eleget, ha a lábátap harisnyában egy papírlapra rajzoltatik. Kérje több száz ábrával ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel

AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST,
Deák-tér és Király-u. sarok.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeresmények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1899. évi üzleti jelentéséből:

Aktívák összige	1 milliárd 166 millió korona
Évi bevétel	258
1899-ben a biztosítottaknak kifizetett	109
1899-ben költött új üzletek összige	998
Tiszta fölösleg 1899. végén	204

Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyeresémosztalékok összige **14 millió koronára rugott.**

A New-York a művelt világ összes országában bir fiókokkal.
A New-York kötvénye megtamadatlan a kiállítás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-kört 9—II., New-York palota.

Dreher cs. és kir. udv. Virágnyelv.

Minden lemezi virág jelentésé-ge meg van írva ebben a könyv-ben, melyet szerkesztője a leg-jobb költői forrásokból állított össze. Ára szines kötésben 80 fill. Az összeg előzetes beki-ldés esetén bérmentve kiüle-lik meg. Negyredelhető Lampol-Róbert (Wollanstr. F. és Flau cs. 6. kir. udvari könyvkeres-kedésében, Andrássy-ut 21. sz.)

kőbányai serfőzdéje palacksöreit

ajánlja a legjobb minőségű, kizárólag pasteurizált (eredeti töltés a serfőzdében), a legolcsóbban meg-állapított árakon és pontos szállítás mellett.

A szállítás eredeti 25 és 50 üveget tartalmazó ládákban történik bérmentes házhoz szállítással.

Kisebb mennyiségben kapható minden nagyobb csomag- és fűszerkereskedésben.

Második bővített kiadás-ban, csinos kiállításban és tetszetős alakban

MIRJAM.

Irtá: Dr. Kiss Arnold, vezsprémi főrabbi. Remek nyelvvellett nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv. Ár: Vásonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrötésben 3 frt 50 kr. Csontutánzatú díszes kö-tés 5 frt. Legfinomabb bőrötés 6 frt. Kapható: Köves Béla könyv- és papírkereskedésében Veszprém.

Március 19-16l
április 15-1g.

A legérdekesebb huzás!

Főnyeresemény 600,000 kor.

Somogyiék: egyen 100, 14, negyed 40, nyolcad 20 korona. A legtöbb főnyeresémit nyerő. Nehezt levetkőz Budapest, Ferencváros 4. szm.

Gyermeköltönyök, iskolaöltönyök nagyság szerint 4 frttól, matrózöltöny 5 frt, felöltő 6 frt, Havelok egész galérral 5 frt, mindig raktáron Rothberger Jakabnál, csász. és kir. udv. ruha-szállító Budapest, Kristóf-tér 2. I.

Használt 100—150 lóerejű

gőzgép

kifogástalan állapotban, legmodernebb szerkezettel, mely kevés ideig volt működésben

vételre kerestetik

Szives ajánlatok „Gőzgép 100” sz. alatt Budapest, főposta restante kéretnek.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyvesztést, hólyagbajokat, bajkóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény férfai gyengeségénél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyénekénél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszer.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarkán, I. emelet).
Bejárt a lépcsőnél. Külön udvartermek.
Hondelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

MEGHÍVÓ.

A BUDAFOKI VIZVEZETÉKI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG 1. évi március 27-én d. u. 4 órakor Budafokon, az „Erzsébet” szállodában tartja RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉT,

melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

NAPIREND:

1. A határozatképesség megállapítása és két részvényes választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. Határozat a felmentvény megadása iránt.
4. Határozat a tisztanyereség felosztása iránt.
5. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
6. Határozat az alaptőkének 100,000 koronával való felemelése iránt.
7. Az alapszabályok módosítása a tartalékalpra vonatkozólag és a szavazati jognak részvényenkénti gyakorlása tekintetében.

Budafokon, 1901. évi február hó 19-én.

Megjegyzés: A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényesek felkértek, hogy részvényeiket az alapszabályok 12. §. értelmében legkésőbb f. é. március hó 23-ig a társaság irodájában vagy a Budafok és Vidéke takarékpénztárban tegyék le. Az alapszabályok 13. §. értelmében minden 5 drb részvény egy szavazatot ad. Az 1900-ik évről szóló mérleg és a veszteség-nyereség számla, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az alapszabályok 28. §-ának megfelelőleg f. é. március hó 10-től kezdve a társaság irodájában és a Budafok és Vidéke takarékpénztárban a részvényesek rendelkezésére áll.

A Budafoki vízvezetéki részvénytársaság zárszámadásai az 1900-ki üzletévről.

Vagyon	Mérlegszámla 1900. december 31-én.	Teher	Veszteség	Veszteség-nyereség számla 1900. dec. 31.	Nyereség		
35	Pénztár-számla ... 8854 66	20	Részvénytőke ... 400000	26	Üzleti költség ... 8758 96	43	Nyereség-áthozat mult évről ... 2350 18
23	Építési-számla ... 380000	47	Hitelezők ... 33446 60	34	Kamat számla ... 3305 64	43	mult évről ...
31	Másodrendű csővezeték ... 6017 68	48	Szenvedő-váltók számlája ... 54000	40	Külön vizemelési számla ... 2000	25	Vizdíjakért befolyt ... 24557 66
28	Csőhálózat kibővítési számla ... 74878 81		Nyer. áth. mult évről ... 2350 18			46	Használhatatlan ing. elad. ... 2000
22	Részvényesek ... 14377 28		Tiszta nyer. 1900. évről 11079 46	13429 64		37	Vizmérők költséne-dija ... 158 40
30	Tartalék anyagok ... 4145 98						
41	Vizmérők ... 2577 20						
45	Adósk ... 737 45						
24	Lejtár számla ... 3431 70						
29	Ingatlanok ... 2209 30						
33	Alap-számla 3900 ... 2358						
42	Villamos jelző-készülék ... 643 60						
36	Vízfogyasztók ... 249 58						
32	Óvodások ... 395 02						
	500876 24		500876 24		29066 24		29066 24

Budapest, 1900. évi december hó 31-én.

Az igazgatóság.

Ezen mérleget és veszteség-nyereség-számlát alaposan átvizsgáltuk, azokat a f. és segédkönyvekkel megegyezőknek és helyeseknek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Bossányi Gusztáv s. k. elnök, Edlmayer József s. k., Ifju Eberhardt Vilmos s. k., Finck Frigyes Sándor s. k., Mészáros Zoltán s. k., Handl György s. k.

VARGA s. k. igazgató.

Aláírási felhívás

a Boszniai és Hercegovinai Szabadalmazott Országos Bank

30 év alatt visszafizetendő

5 százalékos zálogleveleire.

A Boszniai és Hercegovinai Szab. Országos Bank a boszniai és hercegovinai országos kormány felelős közreműködésével engedélyezett s jelzálogilag biztosított kölcsönök alapján már fennállása óta bocsát ki zálogleveleket, mely záloglevelek kamataiért és tőkéjéért első sorban a bank jelzálogilag biztosított követelése, ezenkívül pedig annak biztosítéki alapja, valamint összes ingó és ingatlan vagyona szavatol.

Az 1899. december 31-dikén közzétett mérleg szerint a bank alaptőkéje K. 8.000.000.— tartalékalapja K. 130.000.—, záloglevelek biztosítéki alapja K. 1.091.395 24.

A biztosítéki alap az országos kormány időközi kezelése alatt álló közigazgatási, pénzügyi és igazságügyi lételemek az országos hatóságok által erre szánt kamat jövedelméből évről-évre gyarapítottak.

A záloglevelek katonai házasági óvadékok biztosítékául használhatók.

A Bosznia és Hercegovinai Szab. Országos Bank egyebek között azon értékes kedvezményt élvezi, hogy jelzálogszámla üzleteiből eredő követelése közigazgatási uton végrehajthatók, úgy hogy a bank ily című esedékes követeléseit jogosítva van a közigazgatási hatóság útján azonnal behajtani.

A Boszniai és Hercegovinai Szab. Országos Bank és a Wiener Bank Verein a boszniai és hercegovinai országos kormány ellenőrzése mellett folyósított kölcsönök alapján

K. 6.000.000.— n. é.

30 év alatt visszafizetendő 5%-os zálogleveleket K. 2000. K. 1000. K. 500 és K. 200 címletekben nyilvános aláírásra bocsát.

A szelvények félévenként minden év február elsején és augusztus elsején és pedig a vonatkozó szabályzat határozatai értelmében minden levonás nélkül fizetettek ki.

A jegyzés f. év március 11-én történik K. 100 névérték után 102 1/2 árfolyam mellett, hozzáadva f. év február 1-től folyó kamatokat.

A jegyzési helyek fentartják azon jogot, hogy a jegyzett összeget leszállíthassák. Az átvétel f. év március 18-ika és április 30-ika között történik.

A jegyzés teljes összegben való figyelembe vétele biztosított azoknak, kik a jegyzett záloglevelek egy évi lekötésére kötelezik magukat.

A Boszniai és Hercegovinai Szabadalmazott Országos Bank kötelezi magát arra, hogy a jelen aláírás alkalmával átvett záloglevelekből azokat, melyek 1905. évig bezárólag netán kisorsoltatnának, birtokosai kívánataira névértéken számitott, ki nem sorsolt új záloglevelekkel becseréli.

Jegyzési helyek:

Bécsben: Wiener Bank Verein, annak letéptéztárai és fiókjai.

Budapesten: Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank Részvénytársaság V., Nádor-utca 4. és annak fiókjai.

Serajevóban: Bosznia és Hercegovinai Szabadalmazott Országos Bank.

